

Część III.

PRAWO

ADMINISTRACYJNE

1. WZÓR skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego

(miejscowość), (data)¹

**Wojewódzki Sąd
Administracyjny
w Warszawie**

ul. Jasna 2/4
Warszawa²

z pośrednictwem³

Samorządowego Kolegium
Odwoławczego w Warszawie⁴

ul. Kielecka 44
02-530 Warszawa

Skarżąca⁵: Marcelina Twardowska,
zam. ul. Kwiatowa 4,
00-902 Warszawa
reprezentowana przez
r. pr./adw. Aleksandrę Matejek,
Kancelaria Radcy Prawnego/Adwokacka,
ul. Brzozowa 4, 02-920 Warszawa

Uczestnicy:

1) Daniel Gromadzki,
zam. ul. Wspólna 4/8, 00-920 Warszawa,

2) Storczyk sp. z o.o.
z siedzibą w Warszawie, ul. Nowa 7/10,
reprezentowana przez Pawła Wojtala – Prezesa Zarządu

Organ: Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Warszawie
ul. Kielecka 44, 02-530 Warszawa

Wartość przedmiotu zaskarżenia⁶:
(...) złotych (słownie: ... zł)

Skarga⁷

na decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Warszawie
z 15.7.2010 r. znak (...) utrzymującą w mocy decyzję/uchylającą decyzję (...)⁸
z 15.5.2010 r. w przedmiocie (...), doręczoną skarżącej 25.7.2010 r.

W imieniu skarżącej, powołując się na udzielone pełnomocnictwo, które składam w załączeniu, na podstawie art. 3 § 2 pkt 1⁹ PrPostSądAdm w zw. z art. 50 § 1 oraz art. 52 § 1, art. 53 § 1 i art. 54 § 1 PrPostSądAdm, zaskarzam wyżej wymienioną decyzję z 15.7.2010 r. w przedmiocie (...) w całości/w części dotyczącej (w zakresie) (...).¹⁰

Zaskarżonej decyzji zarzucam:

1. Naruszenie przepisów postępowania (mające istotny wpływ na wynik sprawy):

- 1) tj. naruszenie art. 7, 77 § 1¹¹ i art. 80¹² KPA, polegające na niewyczerpującym zebraniu i rozpatrzeniu całego materiału dowodowego i niepodjęciu wszelkich kroków niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego i załatwienia sprawy, w tym niewyjaśnienie, czy (...);
- 2) tj. naruszenie art. 7, 76 § 1¹³, art. 77 § 1 i art. 80 KPA, polegające na niewyczerpującym rozpatrzeniu materiału dowodowego oraz na jego dowolnej ocenie, wyrażającej się zwłaszcza w odmówieniu mocy dowodowej i wiarygodności dokumentowi (...), pomimo iż dokument ten ma moc dokumentu urzędowego, z czym wiąże się domniemanie istnienia faktów w nim stwierdzonych, co w konsekwencji doprowadziło do uznania okoliczności (...) za nieudowodnioną;
- 3) tj. naruszenie art. 7, 77 § 1 i art. 107 § 3 KPA polegające na niewyczerpującym zebraniu i rozpatrzeniu całego materiału dowodowego wbrew ciążącemu na organie II instancji na mocy art. 77 § 1 KPA obowiązkowi w tym zakresie i w konsekwencji niepodjęcie wszelkich czynności niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy oraz sporządzenie uzasadnienia niezgodnie z wymogami wynikającymi z art. 107 § 3 KPA;
- 4) tj. naruszenie art. 8 i 107 § 3 KPA¹⁴ przez nienależyte uzasadnienie zaskarżonej decyzji z uwagi na zawarcie w nim zbyt ogólnych stwierdzeń, co uniemożliwia realizację zasady pogłębiania zaufania obywateli do organów państwa oraz uniemożliwia dokonanie kontroli zaskarżonej decyzji, w szczególności niewyjaśnianie dlaczego (...);
- 5) tj. naruszenie art. 28 KPA¹⁵ (lub konkretnego przepisu prawa materialnego, np. prawa budowlanego) poprzez odmówienie przymiotu strony/przyznanie przymiotu strony Pani (...), w sytuacji gdy (...);
- 6) tj. naruszenie art. 10 § 1 w zw. z art. 94 § 2 KPA¹⁶ poprzez nieodroczenie rozprawy z powodów wskazanych przez stronę, przez co organ uniemoż-

- liwił stronie wzięcie czynnego udziału w sprawie, czym naruszył jej prawo do czynnego uczestnictwa w każdym stadium postępowania i wypowiedzenia się co do zgromadzonego materiału dowodowego;
- 7) tj. naruszenie art. 9 i 11 KPA¹⁷ poprzez niedostateczne wyjaśnienie podstaw i przesłanek utrzymania w mocy decyzji o (...);
 - 8) tj. naruszenie art. 8 KPA poprzez brak pogłębienia zaufania obywateli do organów administracji publicznej poprzez wydawanie odmiennych decyzji przy istnieniu tożsamyh stanów faktycznych i prawnych, a mianowicie (...);
 - 9) tj. naruszenie art. 107 § 2 i 3 KPA poprzez dowolność w wydaniu decyzji przez niedostateczne i niepełne uzasadnienie decyzji, z którego nie wynika dlaczego ten sam stan faktyczny i prawny uzasadnia różne decyzje w analogicznych sytuacjach;
 - 10) tj. naruszenie art. 106 § 1 KPA¹⁸ poprzez niezasięgnięcie stanowiska (...) (*wpisać nazwę organu*), w sytuacji gdy przepis art. (...) ustawy z (...) o (...) [Dz.U. (...)] wprowadza taki obowiązek;
 - 11) tj. naruszenie art. 6 i 28 KPA poprzez nadanie uprawnień strony organowi I instancji reprezentowanemu przez (...), który czynnie uczestniczył w rozprawach w dniach (...) na zasadach kontradyktoryjności, co jest niedopuszczalne w świetle obowiązujących przepisów i zasad procedury administracyjnej;
 - 12) tj. naruszenie art. 138 KPA¹⁹ poprzez wydanie decyzji wyłącznie uchylającej decyzję organu I instancji, w sytuacji gdy przepis ten stanowi, że uchylenie decyzji organu I instancji może mieć miejsce tylko w połączeniu z równoczesnym orzeczeniem co do istoty sprawy bądź umorzeniem postępowania I instancji (§ 1 pkt 2) albo w połączeniu z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania przez organ I instancji (§ 2);
 - 13) tj. naruszenie art. 138 § 1 pkt 1 KPA w związku z art. 144 KPA poprzez utrzymanie w mocy wadliwego postanowienia organu I instancji;
 - 14) tj. naruszenie art. 138 § 1 pkt 1 KPA polegające na bezzasadnym utrzymaniu w mocy zaskarżonej decyzji (...) z dnia (...) w sytuacji, gdy prawidłowe było uchylenie przedmiotowej decyzji i orzeczenie o (...);
 - 15) tj. naruszenie przepisu art. 149 § 3 KPA polegające na tym, że organ dokonał oceny istnienia podstawy do wznowienia postępowania na etapie badania dopuszczalności wznowienia postępowania;
 - 16) tj. naruszenie art. 147 w zw. z art. 145 § 1 pkt 4 KPA²⁰ w zw. z art. 28 KPA polegające na przyjęciu, iż Pani (...) nie ma legitymacji procesowej do złożenia wniosku o wznowienie postępowania ze względu na fakt, iż nie była stroną przedmiotowego postępowania, mimo iż dotyczy ono jej interesu prawnego;
 - 17) tj. naruszenie art. 127 § 2 KPA²¹ poprzez rozpoznanie odwołania przez organ X, podczas gdy właściwy w sprawie jest organ Y, skutkujące nieważnością decyzji zgodnie z art. 156 § 1 pkt 1 KPA;
 - 18) tj. naruszenie art. 157 § 2 w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 KPA²² przez brak wszczęcia z urzędu postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji (...), w sytuacji gdy z analizy materiału dowodowego w sprawie wynika, iż decyzja ta została wydana z rażącym naruszeniem prawa tj. niezgodnie z (...).

2. Naruszenie przepisu prawa materialnego²³:

- 1) tj. naruszenie art. 36a ust. 1 i 5 PrBud, poprzez błędną jego wykładnię polegającą na przyjęciu, iż zmiana układu wewnętrznych ścian działowych stanowi istotne odstępianie od zatwierdzonego projektu budowlanego wymagające wydania decyzji o zmianie pozwolenia na budowę, podczas gdy jest to odstępianie nieistotne, a w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie tego przepisu;
- 2) tj. naruszenie art. (...) ustawy z (...) o (...) przez dokonanie błędnej subsumcji do ustalonego w sprawie stanu faktycznego, będącej wynikiem błędnego przyjęcia, iż art. (...) może być zastosowany wobec (...), w sytuacji gdy jednoznaczna treść tego przepisu nakazuje przyjąć, że (...) – co w konsekwencji doprowadziło do niewłaściwego zastosowania art. (...);
- 3) tj. naruszenie art. 1 ust. 1 ustawy z 29.7.2005 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 83) w zw. z art. 46¹ KC poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że znajdujące się w tym przepisie pojęcie „nieruchomości rolnej” obejmuje swym zakresem wyłącznie nieruchomości, które są wykorzystywane rolniczo, podczas gdy prawidłowa wykładnia tych przepisów powinna prowadzić do wniosku, że o rolniczym charakterze gruntu przesądza jego rolnicze przeznaczenie oceniane na dzień 13.10.2005 r., tj. datę wejścia w życie ustawy o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości, a nie sposób aktualnego wykorzystania;
- 4) tj. naruszenie art. 137 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z 21.8.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.) poprzez błędne przyjęcie, iż przesłanki zwrotu nieruchomości w przedmiotowej sprawie nie zostały spełnione, z uwagi na to, że nieruchomość nie stała się zbędna na cel określony w decyzji o wywłaszczeniu.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty²⁴:

- 1) na podstawie art. 145 § 1 pkt 1 lit. a)/b)/c) PrPostSądAdm²⁵, wnoszę o uwzględnienie skargi i uchylenie zaskarżonej decyzji w całości/w części dotyczącej (...)²⁶;
- 2) na podstawie art. 145 § 1 pkt 2 PrPostSądAdm, wnoszę o uwzględnienie skargi i o stwierdzenie nieważności decyzji organu II instancji w całości, a na wypadek uznania przez sąd, że nie ma podstaw do stwierdzenia nieważności decyzji, wnoszę o jej uchylenie;
- 3) na podstawie art. 145 § 1 pkt 3 PrPostSądAdm, wnoszę o uwzględnienie skargi i stwierdzenie wydania zaskarżonej decyzji organu II instancji z naruszeniem prawa²⁷.

W sytuacji gdy skarżymy np. uchwałę rady gminy:

Na podstawie art. 147 § 1 PrPostSądAdm wnoszę o stwierdzenie nieważności uchwały nr (...) Rady Gminy (...) w sprawie (...) w całości / wnoszę o stwierdzenie wydania uchwały nr (...) Rady Gminy (...) w sprawie (...) z naruszeniem prawa w całości²⁸.

Ponadto²⁹:

- 1) na podstawie art. 200 PrPostSądAdm wnoszę o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych³⁰,

- 2) na podstawie art. 243 § 1 i art. 245 § 2 PrPostSądAdm wnoszę o zwolnienie skarżącej od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w całości albowiem nie jest ona w stanie ich ponieść bez uszczerbku dla swojego utrzymania³¹,
- 3) na podstawie art. 61 § 2 pkt 1 PrPostSądAdm wnoszę o wstrzymanie wykonania w całości zaskarżonej decyzji, a na wypadek, gdyby organ nie uwzględnił przedmiotowego wniosku, na podstawie art. 61 § 3 PrPostSądAdm wnoszę o uwzględnienie niniejszego wniosku przez sąd³²,
- 4) na podstawie art. 115 § 1 PrPostSądAdm wnoszę o przeprowadzenie postępowania mediacyjnego³³,
- 5) na podstawie art. 119 pkt 2 PrPostSądAdm wnoszę o rozpoznanie skargi w trybie uproszczonym na podstawie art. 121 w zw. z art. 55 § 2 PrPostSądAdm³⁴.

Jednocześnie na podstawie art. 86 § 1 w zw. z art. 87 § 1–4 PrPostSądAdm wnoszę o przywrócenie terminu do wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego na decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego z 15.7.2010 r. (znak sprawy ...) utrzymującą w mocy decyzję/uchylającą decyzję (...) z (...) r. w sprawie (...)³⁵.

Uzasadnienie

Decyzją z 15.7.2010 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Warszawie orzekło, że (...). W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji organ II instancji podniósł, że (...). Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia organ wskazał (...)

[Należy opisać zaskarżoną decyzję oraz krótko streścić okoliczności faktyczne sprawy, w oparciu o które orzekały organy. Kolejno uzasadniać poszczególne zarzuty skargi. Dla zapewnienia przejrzystości uzasadnienia można podzielić go na wyodrębnione graficznie części odpowiadające stawianym zarzutom. Każdą część można zacząć od zdania wprowadzającego: „Odnosząc się do zarzutu naruszenia prawa procesowego, tj. art. (...) ustawy należy podnieść (zaznaczyć/zauważyć/wskazać), że/ Co do zarzutu naruszenia (...) /W kwestii naruszenia (...) /Jeżeli chodzi o naruszenie (...)”. Przy zarzutach naruszenia prawa materialnego, na podstawie uzasadnienia zaskarżonej decyzji celowe jest wskazanie jakiej wykładni dokonał organ, uzasadnienie dlaczego ta wykładnia jest błędna i opisanie, jaka powinna być prawidłowa interpretacja. Innymi słowy opisać, jak zarzucany przepis powinien być rozumiany i na czym polegał błąd w rozumowaniu organu. Jeżeli w treści zarzutów przywołano pełne nazwy aktów prawnych wraz z publikatorami, w uzasadnieniu można posługiwać się skrótami, co oszczędzi jakże cenny na egzaminie czas. Cytując poszczególne przepisy, celem uniknięcia powtórzeń można używać zwrotów: „na podstawie art. (...), stosownie do art. (...), na mocy art. (...), w myśl art. (...), na zasadzie art. (...)”. Poniważ w trakcie sporządzania pracy egzaminacyjnej należy posługiwać się wskazanymi w poleceniu oznaczeniami stron i ich pełnomocników, należy uważać, aby nie pomieszały się imiona i nazwiska (firmy) poszczególnych podmiotów, np. pełnomocników i stron].

W tym stanie rzeczy niniejsza skarga jest w pełni zasadna i zasługuje na uwzględnienie.

radca prawny/adwokat
(podpis)³⁶

Załączniki³⁷:

- 1) *(należy wymienić ewentualne dokumenty, załączone do skargi, szczegółowo je opisując poprzez wskazanie ich autora, daty i znaku – sygnatury)³⁸,*
- 2) pełnomocnictwo wraz z dowodem uiszczenia opłaty od pełnomocnictwa³⁹,
- 3) odpis skargi (wraz z załącznikami)⁴⁰,
- 4) dowód uiszczenia wpisu (stałego lub stosunkowego)⁴¹ w wysokości (...) zł,
- 5) formularz wniosku o przyznanie prawa pomocy⁴².

¹ Skargę wnosi się w terminie 30 dni od dnia doręczenia skarżącemu rozstrzygnięcia w sprawie (art. 53 § 1 PrPostSądAdm). W przypadkach, o których mowa w art. 52 § 3 i 4 PrPostSądAdm, skargę wnosi się w terminie 30 dni od dnia doręczenia odpowiedzi organu na wezwanie do usunięcia naruszenia prawa, a jeżeli organ nie udzielił odpowiedzi na wezwanie, w terminie sześćdziesięciu dni od dnia wniesienia wezwania do usunięcia naruszenia prawa. Zgodnie z art. 52 § 3 PrPostSądAdm, jeżeli ustawa nie przewiduje środków zaskarżenia w sprawie będącej przedmiotem skargi, skargę na akty lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 i 4a PrPostSądAdm, można wnieść po uprzednim wezwaniu na piśmie właściwego organu – w terminie 14 dni od dnia, w którym skarżący dowiedział się lub mógł się dowiedzieć o wydaniu aktu lub podjęciu innej czynności – do usunięcia naruszenia prawa. Z kolei stosownie do art. 52 § 4 PrPostSądAdm, w przypadku innych aktów, jeżeli ustawa nie przewiduje środków zaskarżenia w sprawie będącej przedmiotem skargi i nie stanowi inaczej, należy również przed wniesieniem skargi do sądu wezwać na piśmie właściwy organ do usunięcia naruszenia prawa. Termin, o którym mowa w art. 52 § 3 PrPostSądAdm, nie ma zastosowania.

Terminy w postępowaniu sądowoadministracyjnym oblicza się według przepisów prawa cywilnego, z tym że jeżeli ostatni dzień terminu przypada na sobotę lub dzień ustawowo wolny od pracy, za ostatni dzień terminu uważa się następny dzień po dniu lub dniach wolnych od pracy (art. 83 § 1 i 2 PrPostSądAdm). Oddanie pisma w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z 23.11.2012 r. – Prawo pocztowe lub w polskim urzędzie konsularnym jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu.

W przypadku zatem, gdy decyzja została doręczona skarżącemu 23.8.2010 r., termin do wniesienia skargi upływa 22.9.2010 r.

Podkreślić trzeba, że w trakcie oceny formalnej przesłanki dochowania terminu wniesienia skargi pod uwagę brana jest wyłącznie data złożenia (nadania) skargi do właściwego, w świetle art. 54 § 1 PrPostSądAdm, organu.

Wybrane orzecznictwo:

1. *Zasada wnoszenia skargi za pośrednictwem organu administracji publicznej oznacza, że w przypadku jej wniesienia bezpośrednio do sądu administracyjnego, sąd ten powinien przekazać skargę właściwemu organowi administracji publicznej. O zachowaniu terminu do wniesienia skargi, określonego w art. 53 § 1–3 PrPostSądAdm, decyduje wówczas data jej nadania przez sąd pod adresem właściwego organu administracji publicznej. W takim przypadku, wobec błędnego nadania skargi bezpośrednio*

- do sądu, o terminie wniesienia skargi decyduje data jej doręczenia przez pracownika sądu na adres rady miejskiej (post. WSA w Łodzi z 16.9.2009 r., III SA/Łd 427/09; Wspólnota 2009, Nr 44, poz. 31).
2. O zachowaniu terminu do wniesienia skargi do sądu administracyjnego decyduje data jej nadania, a nie data jej otrzymania przez organ (post. NSA z 18.1.2008 r., II FSK 1590/06, Legalis).
 3. Wobec wynikającego z art. 54 § 1 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi wymogu wnoszenia skargi za pośrednictwem organu, którego działanie lub bezczynność jest przedmiotem skargi, wniesienie skargi bezpośrednio do sądu jest bezskuteczne i nie powoduje zachowania terminu wynikającego z art. 53 § 1 ustawy (post. NSA z 11.3.2010 r., II FSK 2198/09, Legalis).
 4. Ustawa – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi w art. 54 § 1 wymaga, aby skargi wnoszone były za pośrednictwem organu, którego działanie lub bezczynność są przedmiotem skargi. Natomiast wpływ skargi bezpośrednio do sądu skutkuje koniecznością jej przekazania właściwemu organowi, a za datę wniesienia skargi uważa się dzień nadania tej skargi przez sąd do organu administracyjnego (post. WSA w Gliwicach z 8.3.2011 r., IV SA/GI 202/11, niepubl.).

W tym miejscu dodać można, że możliwość wniesienia skargi na bezczynność organu administracji publicznej nie została ograniczona żadnym terminem. Złożenie takiej skargi jest bowiem możliwe w każdym czasie do momentu podjęcia przez organ działań będących przedmiotem skargi.

Terminy do wniesienia skargi do sądu przewidziane w przepisie art. 53 PrPostSądAdm nie dotyczą skargi na bezczynność. Skargę taką można zatem wnieść, aż do czasu załatwienia sprawy przez właściwy organ administracji publicznej poprzez wydanie decyzji, postanowienia albo innego aktu lub podjęcia czynności. Ponadto podkreślić trzeba, że zgodnie z art. 52 § 1 PrPostSądAdm, warunkiem wniesienia skargi jest wyczerpanie środków zaskarżenia, jeżeli służyły one skarżącemu w postępowaniu przed organem właściwym w sprawie. Zgodnie z przepisem art. 37 § 1 KPA, na niezakończoną sprawę w terminie określonym w art. 35 KPA lub ustalonym w myśl art. 36 KPA stronie służy zażalenie do organu administracji publicznej wyższego stopnia (wyrok WSA w Warszawie z 17.2.2010 r., VII SAB/Wa 167/09, Legalis).

² Zobacz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 25.4.2003 r. w sprawie utworzenia wojewódzkich sądów administracyjnych oraz ustalenia ich siedzib i obszarów właściwości (Dz.U. Nr 72, poz. 652 ze zm.). Na mocy tego aktu wykonawczego utworzone zostały: WSA w Białymstoku – dla obszaru województwa podlaskiego; WSA w Bydgoszczy – dla obszaru województwa kujawsko-pomorskiego; WSA w Gdańsku – dla obszaru województwa pomorskiego; WSA w Gliwicach – dla obszaru województwa śląskiego; WSA w Gorzowie Wielkopolskim – dla województwa lubuskiego; WSA w Kielcach – dla województwa świętokrzyskiego; WSA w Krakowie – dla obszaru województw: małopolskiego i świętokrzyskiego; WSA w Lublinie – dla obszaru województwa lubelskiego; WSA w Łodzi – dla obszaru województwa łódzkiego; WSA w Olsztynie – dla obszaru województwa warmińsko-mazurskiego; WSA w Opolu – dla obszaru województwa opolskiego; WSA w Poznaniu – dla obszaru województw: lubuskiego i wielkopolskiego; WSA w Rzeszowie – dla obszaru województwa podkarpa-

ckiego; WSA w Szczecinie – dla obszaru województwa zachodniopomorskiego; WSA w Warszawie – dla obszaru województwa mazowieckiego; WSA we Wrocławiu – dla obszaru województwa dolnośląskiego.

Na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 16.12.2005 r. w sprawie utworzenia Wydziału Zamiejscowego w Radomiu Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie (Dz.U. Nr 256, poz. 2144 ze zm.) utworzony został Wydział Zamiejscowy w Radomiu Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie.

³ Skargę do wojewódzkiego sądu administracyjnego wnosi się za pośrednictwem organu, którego działanie, bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania jest przedmiotem skargi (art. 54 § 1 PrPostSądAdm). W praktyce oznacza to, że organem, za pośrednictwem którego należy złożyć skargę **jest organ, który wydał decyzję w II instancji (organ odwoławczy)**. Dlatego też, skarga powinna zostać złożona na dzienniku podawczym organu II instancji lub wysłana na adres tego organu. Skargę wniesioną bezpośrednio do wojewódzkiego sądu administracyjnego sąd przekazuje organowi w drodze postanowienia, na które nie przysługuje zażalenie.

Innymi słowy, do WSA zawsze skarżymy decyzję wydaną przez organ II instancji (organ odwoławczy). Błędem jest wnoszenie skargi od decyzji organu I instancji.

W tym miejscu zwrócić należy uwagę, że specyficzna sytuacja ma miejsce wówczas, gdy w I instancji orzeka minister albo samorządowe kolegium odwoławcze. W powyższym przypadku stronie nie przysługuje bowiem prawo do wniesienia odwołania od takiej decyzji, lecz możliwe jest złożenie wniosku o ponowne rozpoznanie sprawy (art. 127 § 3 KPA). Skarga do WSA będzie zatem wnoszona od decyzji wydanej przez ministra czy SKO w wyniku rozpatrzenia wniosku o ponowne rozpoznanie sprawy, tzn., kolokwialnie rzecz ujmując, od drugiej z wydanych przez ministra lub SKO decyzji. Pamiętać przy tym należy, że pojęcie „ministra” na gruncie przepisów KPA jest rozumiane szeroko. Zgodnie bowiem z art. 5 § 2 pkt 4 KPA, ilekroć w przepisach KPA mowa jest o ministrach – rozumie się przez to Prezesa i wiceprezesa Rady Ministrów pełniących funkcję ministra kierującego określonym działem administracji rządowej, ministrów kierujących określonym działem administracji rządowej, przewodniczących komitetów wchodzących w skład Rady Ministrów, kierowników centralnych urzędów administracji rządowej podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych przez Prezesa Rady Ministrów lub właściwego ministra, a także kierowników innych równorzędnych urzędów państwowych załatwiających sprawy, o których mowa w art. 1 pkt 1 i 4 KPA. Ministrem, w rozumieniu KPA, pozostaje zatem np. Komendant Główny Policji, Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej, Komendant Główny Straży Granicznej i Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców.

Wybrane orzecznictwo:

1. *W przypadku wniesienia skargi bezpośrednio do sądu administracyjnego lub też za pośrednictwem organu administracji publicznej innego niż ten, którego działanie lub bezczynność są przedmiotem skargi, sąd ten powinien ją przekazać właściwemu organowi administracji publicznej. O zachowaniu terminu do wniesienia skargi decyduje wówczas data nadania skargi przez sąd (organ administracji publicznej) pod adresem*

właściwego organu administracji publicznej (post. z 21.3.2006 r. WSA w Białymstoku, II SA/Bk 131/06, niepubl.).

2. *Dla oceny zachowania terminu do wniesienia skargi nie można przyjąć daty nadania (złożenia) skargi do niewłaściwego organu lub bezpośrednio do sądu administracyjnego.* (post. NSA z 16.7.2013 r., II FSK 1775/13, Legalis).

⁴ Dodać można, że samorządowe kolegia odwoławcze są organami wyższego stopnia, w rozumieniu przepisów KPA i ustawy z 29.8.1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 749 ze zm.) w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej należących do właściwości jednostek samorządu terytorialnego, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej. Samorządowe Kolegia Odwoławcze pozostają zatem – co do zasady – organami odwoławczymi od orzeczeń organów jednostek samorządu terytorialnego, w szczególności wójtów (burmistrzów, prezydentów miast).

⁵ W skardze należy wymienić wszystkie strony oraz uczestników, którzy brali udział w postępowaniu. Analogicznie jak w przypadku skarżącego podać należy miejsce zamieszkania, adres do doręczeń lub siedzibę stron, a także przedstawicieli ustawowych lub pełnomocników stron i uczestników wraz z ich adresami.

W przypadku spółki cywilnej należy podać wszystkich współników oraz nazwę spółki cywilnej lub samo oznaczenie „spółka cywilna”, a w odniesieniu do spółki prawa handlowego wskazać firmę spółki oraz osoby uprawnione do reprezentacji.

⁶ Zgodnie z art. 215 § 1 PrPostSądAdm, w każdym piśmie wszczynającym postępowanie sądowe w danej instancji należy podać wartość przedmiotu zaskarżenia, jeżeli od tej wartości zależy wysokość opłaty. Zobacz rozporządzenie Rady Ministrów z 16.12.2003 r. w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu w postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. Nr 221, poz. 2193 ze zm.).

Oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia zaokrągla się wzwyż do pełnych złotych. Nie wlicza się odsetek i kosztów związanych z należnością główną. Natomiast jeżeli przedmiotem zaskarżenia jest należność pieniężna, to właśnie ona stanowi wartość przedmiotu zaskarżenia. Obowiązek wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia dotyczy zatem spraw, których przedmiotem są należności pieniężne.

Wybrane orzecznictwo:

Co do zasady, o rodzaju wpisu sądowego decyduje charakter sprawy, w której wniesiono skargę, przedmiot i zakres zaskarżonego aktu. Innymi słowy chodzi o wartość tego, co w ramach przedmiotu zaskarżonej decyzji jest w skardze kwestionowane wprost lub z treści tej skargi wynika albo co wynika z istoty, charakteru i okoliczności sprawy. Konieczna jest analiza uregulowań prawnych dotyczących typu sprawy administracyjnej, gdyż z nich będzie wynikać, czy przedmiotem zaskarżenia przed sądem administracyjnym mogły stać się należności pieniężne w rozumieniu przepisu art. 231 PrPostSądAdm. Wartością przedmiotu zaskarżenia w decyzji o przyznaniu pomocy finansowej jest należność pieniężna w wysokości zakwestionowanej przez stron (wyr. NSA z 16.8.2012 r., II GSK 1024/11, Legalis).

⁷ Ogólne warunki, jakie powinno spełniać każde pismo procesowe kierowane do sądu administracyjnego, określa art. 46 § 1 PrPostSądAdm. Zgodnie z tym przepisem, powinno ono zawierać:

- 1) oznaczenie sądu, do którego jest skierowane, imię i nazwisko lub nazwę stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników;
- 2) oznaczenie rodzaju pisma;
- 3) osnovę wniosku lub oświadczenia;
- 4) podpis strony albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika;
- 5) wymienienie załączników.

Dodatkowo, gdy pismo strony jest pierwszym pismem w sprawie, powinno zawierać także oznaczenie miejsca zamieszkania, a w razie jego braku – adresu do doręczeń lub siedziby stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników oraz przedmiotu sprawy. W kolejnych pismach należy podawać sygnaturę akt.

Skarga do WSA, poza wyżej wymienionymi elementami, powinna, w myśl art. 57 § 1 PrPostSądAdm, zawierać także:

- 1) wskazanie zaskarżonej decyzji, postanowienia, innego aktu lub czynności;
- 2) oznaczenie organu, którego działania, bezczynności lub przewlekłego prowadzenia postępowania skarga dotyczy;
- 3) określenie naruszenia prawa lub interesu prawnego.

Wybrane orzecznictwo:

1. *Przez określenie „naruszenia prawa” lub „naruszenia interesu prawnego”, o których jest mowa w art. 57 § 1 pkt 3 PrPostSądAdm, należy rozumieć podanie przez skarżącego przyczyny uzasadniającej – według jego oceny – wniesienie skargi do sądu administracyjnego. Wzmiankowany przepis nie wymaga przy tym przedstawienia w skardze wyczerpującego wywodu prawnego lub wskazania konkretnego przepisu (przepisów) prawa, który został naruszony. Wymóg skargi będzie w tym względzie spełniony, jeżeli skarżący wskaże – nawet w sposób bardzo ogólny – na czym polega jego zdaniem naruszenie prawa lub interesu prawnego w zaskarżonym akcie lub czynności (wyr. NSA z 28.2.2006 r., I OSK 528/05, niepubl.).*
2. *Uznać należy, iż wskazanie jako przedmiotu zaskarżenia jedynie uzasadnienia decyzji, pod warunkiem że z treści skargi jednoznacznie wynika, z uzasadnieniem której decyzji strona się nie zgadza, powoduje, że skarga taka zawiera element, o którym mowa w art. 57 § 1 pkt 1 PrPostSądAdm (post. NSA z 28.7.2009 r., I FSK 892/09, niepubl.).*
3. *Artykuł 37 pkt 2 ustawy z 11.5.1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm.) wymaga od wnoszącego skargę jedynie wskazania zaskarżonej decyzji (innego aktu) nie zaś doręczenia jej oryginału lub odpisu (post. SN z 10.1.1997 r., III RN 54/96, OSNAPiUS 1997, Nr 16, poz. 285).*
4. *Oznaczenie rodzaju pisma polega na wskazaniu określenia zgodnego z treścią pisma i nazwą, jaką takiemu pismu nadają przepisy ustawy, np. skarga, wniosek o wstrzymanie wykonania zaskarżonego aktu, wniosek o sporządzenie uzasadnienia. Niewłaściwe oznaczenie rodzaju pisma nie może wywoływać dla strony ujemnych skutków procesowych, jeżeli z treści pisma wynika, jaki jest jego rodzaj (postanowienie NSA z 1.7.2008 r., I OZ 470/08 Legalis).*

5. *Niewłaściwe oznaczenie rodzaju pisma nie może wywoływać dla strony ujemnych skutków, jeżeli z treści pisma wynika, jaki jest jego rodzaj. Każde pismo, niezależnie od tego, jakie oznaczenie nada mu strona, winno być rozpoznane zgodnie z intencją strony zawartą w treści pisma. Ocena pisma nie ulega zmianie, nawet w sytuacji, gdy mylnie oznaczone pismo wniósł radca prawny jako pełnomocnik strony* (post. NSA z 26.11.2007 r., I FZ 510/07, Legalis).
6. *Oznaczenie organu według stanu prawnego z daty wydania decyzji w sytuacji, gdy aktualnie inaczej określono tenże organ, ale w strukturze tego samego organu podatkowego, nie stanowi wadliwości uzasadniającej odrzucenie skargi kasacyjnej* (wyrok NSA z 4.4.2007 r., I FSK 589/06, Legalis).
7. *Wśród warunków formalnych, jakim powinno odpowiadać każde pismo strony, określonych w art. 46 § 1, § 2 i § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, jest także wymienienie załączników. Skoro pismo, na które wskazuje autor skargi kasacyjnej zawierało wykaz załączników, to niedołączenie wskazanych przez stronę w tym piśmie załączników w postaci powoływanych w nim opinii statystycznych trudno uznać za brak formalny tego pisma powodujący konieczność wezwania strony w trybie art. 49 § 1 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi do jego uzupełnienia. Nie jest to brak uniemożliwiający pismu temu nadanie prawidłowego biegu* (wyrok NSA (N) z 30.1.2007 r., I FSK 432/06, Legalis).
8.
 1. *Co do zasady, dopuszczalne jest zaskarżenie decyzji (postanowienia) w odniesieniu tylko i wyłącznie do uzasadnienia. Z mocy art. 107 § 1 KPA uzasadnienie jest bowiem jej integralną częścią.*
 2. *Zaskarżenie uzasadnienia decyzji do sądu jest równoznaczne z zaskarżeniem decyzji jako integralnej całości. Uzasadnienie decyzji nie jest jej częścią, która mogłaby samodzielnie funkcjonować w obrocie* (wyr. WSA w Warszawie z 3.11.2010 r., VI SA/Wa 1484/10, Legalis).

⁸ Należy szczegółowo opisać zaskarżoną decyzję organu II instancji wskazując datę jej wydania, znak oraz przedmiot, a także datę doręczenia, co ma podstawowe znaczenie przy badaniu kwestii dochowania terminu do wniesienia skargi.

⁹ W myśl art. 3 § 2 PrPostSądAdm, kontrola działalności administracji publicznej przez sądy administracyjne obejmuje orzekanie w sprawach skarg na:

- 1) decyzje administracyjne;
- 2) postanowienia wydane w postępowaniu administracyjnym, na które służy zażalenie albo kończące postępowanie, a także na postanowienia rozstrzygające sprawę co do istoty;
- 3) postanowienia wydane w postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym, na które służy zażalenie;
- 4) inne niż określone w pkt 1–3 akty lub czynności z zakresu administracji publicznej dotyczące uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa;
- 5) pisemne interpretacje przepisów prawa podatkowego wydawane w indywidualnych sprawach;
- 6) akty prawa miejscowego organów jednostek samorządu terytorialnego i terenowych organów administracji rządowej;

- 7) akty organów jednostek samorządu terytorialnego i ich związków, inne niż określone w pkt 6, podejmowane w sprawach z zakresu administracji publicznej;
- 8) akty nadzoru nad działalnością organów jednostek samorządu terytorialnego;
- 9) beczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania w przypadkach określonych w pkt 1–5.

W zależności zatem od przedmiotu skargi, tj. np. czy będzie to skarga na decyzję administracyjną czy też beczynność organu, należy powołać odpowiedni punkt z art. 3 § 2 PrPostSądAdm.

Natomiast w przypadku skargi, np. na uchwałę rady gminy lub powiatu, podstawą wniesienia skargi będzie art. 3 § 2 pkt 5 PrPostSądAdm w zw. z art. 101 ustawy z 8.3.1990 r. o samorządzie gminnym (art. 87 ustawy z 5.6.1998 r. o samorządzie powiatowym) w zw. z art. 50 § 1, art. 53 § 2 i art. 54 § 1 PrPostSądAdm.

Pisemne interpretacje przepisów prawa podatkowego wydawane w sprawach indywidualnych skarżymy z kolei w oparciu o art. 3 § 2 pkt 4a w zw. z art. 50 § 1, art. 52 § 3, art. 53 § 2 i art. 54 § 1 PrPostSądAdm.

Wybrane orzecznictwo:

1.

1. Przez pojęcie „przewlekłego prowadzenia postępowania” należy rozumieć sytuacje prowadzenia postępowania w sposób nieefektywny poprzez wykonywanie czynności w dużym odstępnie czasu bądź wykonywanie czynności pozornych, powodujących, że formalnie organ nie jest beczynny, ewentualnie mnożenie przez organ czynności dowodowych ponad potrzebę wynikającą z istoty sprawy.
2. O ile wydanie przez organ administracyjny na dzień orzekania przez sąd żądanego rozstrzygnięcia sprawy czyni z natury rzeczy niemożliwym zobowiązanie organu do działania, o tyle nie zwalnia to Sądu z obowiązku zbadania, czy w sprawie doszło do przewlekłego prowadzenia postępowania administracyjnego, a następnie oceny, czy miało ono miejsce z rażącym naruszeniem prawa oraz rozważenia, czy zachodzą podstawy do wymierzenia organowi grzywny (art. 149 § 1 i 2 PrPostSądAdm (wyr. NSA z 5.7.2012 r., II OSK 1031/12, Legalis).
2. Obliczenie należnej dotacji i wypłacenie jej osobie uprawnionej (konkretyzacja wysokości dotacji) jest czynnością stricte techniczną o charakterze księgowo-rachunkowym i nie kwalifikuje się jako czynność określona przepisem art. 3 § 2 pkt 4 PrPostSądAdm (post. NSA z 3.4.2012 r., II GSK 521/12, Legalis).
3. Wyrażenie zgody lub odmowa wyrażenia zgody na umieszczenie znaku drogowego w pasie drogowym jest elementem organizacji ruchu na danej drodze publicznej, a tym samym jest czynnością materialno-techniczną, w rozumieniu art. 3 § 2 pkt 4 PrPostSądAdm (post. NSA z 18.1.2012 r., I OSK 201/11, Legalis)
4. 1. Poddając rozstrzygnięcia Instytucji Zarządzającej lub Instytucji Pośredniczącej kontroli sądowej, ustawodawca w art. 30c i 30d ustawy z 6.12.2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712) ustanowił szczegółowy tryb wnoszenia i rozpoznawania skarg, odbiegający od ogólnego modelu, wskazując w art. 30e przywołanej ustawy zakres stosowania przepisów ustawy PrPostSądAdm. Zaskarżone negatywne oceny projektów nakazuje traktować jak akty lub czynności z zakresu administracji publicznej, o których mowa w art. 3 § 2

pkt 4 PrPostSądAdm. Zgodnie z art. 30c ust. 3 pkt 1 ustawy z 6.12.2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, sąd może uwzględnić skargę, jeżeli stwierdzi, że ocena projektu została przeprowadzona w sposób naruszający prawo.

2. *Ocena projektów winna być dokonywana z uwzględnieniem zasady równego dostępu do pomocy wszystkich kategorii beneficjentów w ramach programu oraz zapewnienia przejrzystości reguł stosowanych przy ocenie projektów, o których mowa w art. 26 ust. 2 ustawy z 6.12.2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Ocena ta winna być rzetelna i bezstronna, co wynika również z art. 31 ww. ustawy. Merytoryczna weryfikacja projektu według kryteriów wartościujących opiera się na swobodnej ocenie, zbliżonej w swej istocie do uznania administracyjnego. To zaś oznacza, że wynik takiej oceny powinien być należycie uzasadniony, ze szczególnym wyjaśnieniem okoliczności, które zadecydowały, i w jakim stopniu, o przyznanej ilości punktów w ramach poszczególnych kryteriów. Kontrola sądownoadministracyjna sprowadza się do zbadania, czy dokonana ocena projektu nie narusza powyższych reguł. Powyższe oznacza, że sąd nie jest uprawniony do weryfikacji merytorycznej wniosku (projektu), lecz wyłącznie do kontroli oceny projektu dokonanej przez organy w aspekcie kompletności oceny oraz jasności kryteriów tejże oceny (wyr. WSA w Warszawie z 10.1.2012 r., V SA/Wa 2382/11, Legalis).*
5. *Sądy administracyjne nie orzekają w sprawach skarg na rozstrzygnięcia pełniące jedynie funkcję kontrolną w celu ewentualnego zdyscyplinowania organu niższego rzędu do załatwienia sprawy w terminie, a przy tym wyczerpania trybu do ewentualnego złożenia skargi na bezczynność organu niższego rzędu do sądu administracyjnego (post. WSA w Krakowie z 1.12.2011 r., II SA/Kr 1264/11, Legalis).*
6. *Na zawiadomienie o sposobie załatwienia skargi nie służy skarga do sądu administracyjnego, nie jest ono bowiem innym niż decyzje i postanowienia aktem lub czynnością z zakresu administracji publicznej, dotyczącym uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 PrPostSądAdm (post. WSA w Krakowie z 29.11.2011, II SA/Kr 1352/11, Legalis).*

¹⁰ W skardze należy wskazać, czy decyzja organu II instancji jest zaskarżona w całości czy też w części, np. w zakresie jej pkt 1. W przypadku częściowego zaskarżenia należy precyzyjnie wskazać, które z rozstrzygnięć organu są zaskarżone, najlepiej przez pełne przytoczenie zawartego w decyzji tekstu rozstrzygnięcia. Należy pamiętać, że z zakresem zaskarżenia powinny korespondować wnioski skargi. Błędem będzie zatem wnoszenie o uchylenie całej decyzji, w sytuacji gdy zaskarżona została tylko jej część.

¹¹ Zgodnie z art. 7 KPA, w toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. W myśl art. 77 § 1 KPA, organ administracji publicznej jest obowiązany w sposób wyczerpujący zebrać i rozpatrzyć cały materiał dowodowy.

Wybrane orzecznictwo:

1. *Organy administracyjne orzekają według stanu faktycznego i prawnego istniejącego w dacie wydawania przez nie decyzji. Obowiązek ten dotyczy również organu II instancji, co wynika z zasady dwuinstancyjności postępowania administracyjnego.*

Zgodnie z nią, organ II instancji ma obowiązek uwzględniać aktualny stan faktyczny i prawny istniejący w dacie wydawania decyzji drugoinstancyjnej. Niezrealizowanie tego obowiązku łączy się z uchybieniem zasadzie prawdy obiektywnej (art. 7 i art. 77 § 1 KPA) (wyr. WSA w Krakowie z 16.4.2010 r., II SA/Kr 541/09, Wspólnota 2010, Nr 19, poz. 43).

2. Zasada praworządności z art. 7 KPA wyklucza działanie organu w interesie strony bez podstawy prawnej (wyr. WSA w Gliwicach, II SA/Gl 351/08, niepubl.).
3. Wyrażona w art. 7 KPA zasada postępowania administracyjnego odnosi się w równym stopniu do zakresu i wnikliwości postępowania wyjaśniającego i dowodowego jak i do stosowania norm prawa materialnego, to jest do całokształtu przepisów prawnych służących załatwieniu sprawy. Artykuł 7 KPA nie ustala hierarchii interesu społecznego i słusznego interesu obywateli ani też nie określa zasad rozstrzygania konfliktów między nimi. Z jego brzmienia wynika, iż ustawodawca przyjmuje regułę, zgodnie z którą oba te interesy podlegają równorzędnej ochronie bez dominacji któregośkolwiek z nich. W państwie prawa nie ma bowiem miejsca dla mechanicznie i sztywno pojmowanej nadrzędności interesu ogólnego nad interesem indywidualnym (wyr. WSA w Warszawie z 12.9.2008 r., V SA/Wa 943/08, niepubl.).
4. Żaden przepis prawa administracyjnego nie daje podstawy do stosowania w postępowaniu przed organami administracji publicznej klauzul generalnych, zawartych w przepisach należących do innej gałęzi prawa. Art. 6 i art. 7 KPA wykluczają stosowanie zasad współżycia społecznego w postępowaniu administracyjnym i zasady te nie mogą stanowić podstawy prawnej decyzji ani też nie mogą modyfikować przepisów prawa administracyjnego materialnego oraz nie mogą stanowić dyrektywy wykładni przepisów prawa stosowanych w postępowaniu administracyjnym (wyr. WSA w Lublinie z 21.5.2008 r., II SA/Lu 227/08, Legalis).
5. Możliwe jest w szczególnych wypadkach stwierdzenie nieważności decyzji z powodu rażącego naruszenia przez organ administracji przepisów o charakterze proceduralnym, w tym także art. 7 i art. 77 § 1 KPA. Byłoby to możliwe gdyby np. organ administracji w postępowaniu dotyczącym wymierzenia kar pieniężnych za przekroczenie określonych w pozwoleniach ilości lub rodzajów gazów i płynów wprowadzanych do powietrza nie przeprowadził żadnego postępowania dowodowego lub dokonał ustaleń faktycznych w oparciu o nienaukowe metody badawcze (wyr. WSA w Warszawie z 18.3.2008 r., IV SA/Wa 2608/07, niepubl.).
6. Nawet występowanie radcy prawnego w imieniu strony postępowania nie powoduje sytuacji, w której organ mógłby zostać zwolniony z obowiązku dokładnego ustalenia stanu faktycznego. Decyzja organu odwoławczego uchybia przepisom m.in. art. 7 i 107 § 3 KPA, jeżeli jej uzasadnienie nie wskazuje przyczyn i dowodów, dla których należało zakwestionować stan faktyczny ustalony w postępowaniu I instancji i przyjmując odmienne ustalenia w tym zakresie jako podstawę rozstrzygnięcia odwoławczego (wyr. WSA w Warszawie z 7.12.2007 r., VI SA/Wa 1541/07, niepubl.).
7. Ponieważ nie ma ustawowej definicji „okoliczności istotne w sprawie”, ani nie jest możliwe sformułowanie uniwersalnej, zawsze poprawnej definicji tego określenia, organ jest zobowiązany zapewnić stronie czynny udział w postępowaniu (art. 10 § 1 KPA), a w szczególności – organ powinien ustosunkowywać się do wniosków dowodowych strony i okoliczności faktycznych wskazywanych przez stronę dla wyjaśnienia swego postępowania (art. 78 i n. KPA). Organy administracyjne mają obo-

wiązek działań racjonalnie, a nie – arbitralnie. Temu ma służyć zarówno obowiązek przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego (art. 7 i 77 KPA), obowiązek sporządzenia z urzędu adekwatnego uzasadnienia faktycznego i prawnego decyzji (art. 107 § 3 KPA), jak i wyjaśnianie stronom zasadności przesłanek, którymi kierują się przy załatwieniu sprawy, aby w ten sposób w miarę możliwości doprowadzić do wykonania przez strony decyzji bez potrzeby stosowania środków przymusu (art. 11 KPA). Nie można mówić o przestrzeganiu powyższych obowiązków, gdy decyzja organu I instancji jest wewnętrznie sprzeczna i zawiera arbitralne kwalifikacje czynności strony (wyr. WSA w Krakowie z 7.11.2007 r., III SA/Kr 710/07, Legalis).

8. Stwierdzenie nieważności decyzji z powodu rażącego naruszenia art. 7 oraz 80 KPA jest obejściem zakazu stwierdzania nieważności decyzji w oparciu o przesłanki wznowieniowe i jako takie jest niedopuszczalne (wyr. WSA w Warszawie z 25.5.2007 r., IV SA/Wa 688/07, niepubl.).
9. Mimo że w prawie cywilnym obowiązuje reguła, zgodnie z którą ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne (art. 6 KC), to podkreślić należy, iż reguła ta nie może być stosowana wprost w prawie administracyjnym. Z zasady prawdy obiektywnej (art. 7 KPA) oraz z art. 77 § 1 KPA wynika, że ciężar dowodu spoczywa na organie administracji (wyr. WSA w Warszawie z 6.12.2006 r., III SA/Wa 2385/06, niepubl.).
10. Odmowa wiary świadkom, bez ich przesłuchania w trybie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, wyłącznie z powodu ich wieku i upływu czasu, narusza przepisy art. 7, 77 § 1 i art. 80 KPA (wyr. NSA w Warszawie z 30.11.2005 r., II OSK 277/05, niepubl.).
11. W postępowaniu administracyjnym nie znajduje zastosowania zasada, iż ciężar dowodu spoczywa na osobie, która z określonego faktu wywodzi skutki prawne (art. 6 KC). Zgodnie z art. 77 § 1 KPA, to na organie administracji publicznej ciąży obowiązek zgromadzenia w sposób wyczerpujący całego materiału dowodowego (wyr. WSA w Warszawie z 21.6.2007 r., I SA/Wa 34/07, Legalis).
12. Zasady ogólne postępowania administracyjnego stanowią integralną część przepisów regulujących procedurę administracyjną i są dla organów wiążące na równi z innymi przepisami tej procedury, przy czym wymieniony art. 7 KPA jest nie tylko zasadą dotyczącą sposobu prowadzenia postępowania, lecz w równym stopniu wskazówką interpretacyjną prawa materialnego, na co wskazuje zwrot zobowiązujący organy do „załatwienia sprawy” zgodnie z tą zasadą. Zaniechanie przez organ administracji podjęcia czynności procesowych zmierzających do zebrania pełnego materiału dowodowego, zwłaszcza w sytuacji, gdy strona powołuje się na określone i ważne dla niej okoliczności, jest uchybieniem przepisom postępowania administracyjnego, skutkującym wadliwością decyzji (wyr. WSA w Warszawie z 12.1.2006 r., V SA/Wa 2351/05, niepubl.).
13. Jako dowolne należy traktować ustalenia faktyczne znajdujące wprawdzie potwierdzenie w materiale dowodowym, ale niekompletnym czy nie w pełni rozpatrzone. Zarzut dowolności wykluczają dopiero ustalenia dokonane w całokształcie materiału dowodowego (art. 80 KPA), zgromadzonego i zbadanego w sposób wyczerpujący (art. 77 § 1 KPA), a więc przy podjęciu wszelkich kroków niezbędnych dla dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego, jako warunku niezbędnego wydania decy-

zji o przekonującej treści (art. 7 KPA) (wyr. SN z 23.11.1994 r., III ARN 55/94, OSNAPiUS 1995, Nr 7, poz. 83).

¹² Stosownie do art. 80 KPA, organ administracji publicznej ocenia na podstawie całokształtu materiału dowodowego, czy dana okoliczność została udowodniona.

Wybrane orzecznictwo:

1. *Wyczerpujące rozpatrzenie materiału dowodowego polega na takim ustosunkowaniu się do każdego ze zgromadzonych w sprawie dowodów z uwzględnieniem wzajemnych powiązań między nimi, aby uzyskać jednoznaczność ustaleń faktycznych i prawnych. Dopiero jednoznaczne ustalenie stanu faktycznego sprawy stworzyłoby podstawy do wyrażenia stanowiska, które nie przekraczałoby granic zasady swobodnej oceny dowodów, wynikającej z art. 80 KPA (wyr. WSA w Bydgoszczy z 26.5.2009 r., II SA/Bd 783/08, Legalis).*
2. *Rzeczoznawca w sporządzonym operacie wskazał, że przy obliczaniu wartości rynkowej gruntu zastosował podejście porównawcze, metodę porównywania parami. Rzeczoznawca celem wykazania podobieństwa powinien zawrzeć dodatkowe rozważania co do dopuszczalności przyjęcia podobieństwa działek w przypadku wyraźnej różnicy powierzchni, jej wpływu na cenę transakcji kupna sprzedaży. Podobieństwo nieruchomości w świetle zapisów zawartych w operacie szacunkowym nie może budzić wątpliwości. Czynienie podstawą ustaleń wadliwego operatu stanowi także naruszenie reguł procedury zawartych w art. 7, 75 § 1, art. 77 § 1, art. 80 KPA (wyr. WSA w Poznaniu z 23.10.2007 r., II SA/Po 351/07, niepubl.).*

¹³ Zgodnie z art. 76 § 1 KPA, dokumenty urzędowe sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy państwowe w ich zakresie działania stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo stwierdzone.

¹⁴ Stosownie do art. 8 KPA, organy administracji publicznej prowadzą postępowanie w sposób budzący zaufanie jego uczestników do władzy publicznej. Zgodnie z art. 107 § 3 KPA, uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, zaś uzasadnienie prawne – wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa.

Wybrane orzecznictwo:

1. *Organy administracji publicznej obowiązane są bowiem do działania na podstawie przepisów prawa. Oznacza to, iż winny dokonać oceny i podjąć rozstrzygnięcie w oparciu o przepisy obowiązujące w dniu wydania decyzji. Obowiązek ten dotyczy przy tym również sytuacji gdy, przepisy prawa ulegną zmianie w czasie między wszczęciem postępowania, a rozpatrzeniem sprawy. W takim przypadku zachowując jej tożsamość organy winny przy orzekaniu uwzględnić nowy stan prawny, jeżeli z nowych przepisów nie wynika co innego. W braku szczególnych regulacji nie sposób przy tym uznać, iż ustalenia dokonane w wyniku czynności wyjaśniających podjętych na gruncie przepisów, które utraciły swą moc, nie mogą stanowić podstawy merytorycznego rozstrzygnięcia, jeśli zebrany materiał dowodowy jest wystarczający do rozpoznania sprawy na podstawie nowych przepisów prawa (wyr. WSA w Opolu z 25.3.2010 r., II SA/Op 145/10, niepubl.).*

2. Jeżeli zdarzenie prawne (zdarzenie będące przedmiotem regulacji prawnej) miało miejsce pod rządami innych przepisów prawnych, niż te które obowiązują w dacie wydania decyzji administracyjnej w tej sprawie, w przypadku braku przepisów przejściowych powstają wymagające rozstrzygnięcia wątpliwości interpretacyjne co do tego, jakie przepisy prawa materialnego powinny mieć zastosowanie w sprawie. W przypadku decyzji konstytutywnych, kształtujących stosunek administracyjnoprawny w chwili ich wydania, należy stosować przepisy obowiązujące w tej właśnie chwili (przepisy nowe), a w przypadku decyzji deklaratoryjnych, stwierdzających ukształtowanie się stosunku administracyjnoprawnego z mocy samego prawa we wcześniejszym okresie, stosować należy przepisy obowiązujące w chwili konkretyzacji tego stosunku, na mocy których doszło do powstania stosunku prawnego (przepisy poprzednie) (wyr. WSA w Warszawie z 4.9.2009 r., IV SA/Wa 517/09, niepubl.).
3. Ustalenie stanu faktycznego nie może mieć charakteru hipotetycznego. Skoro bowiem ustawodawca w art. 107 § 3 KPA posłużył się sformułowaniem „fakty, które organ uznał za udowodnione”, to nie może budzić wątpliwości, iż intencją prawodawcy było nałożenie na organ obowiązku ustalenia konkretnych faktów, a nie jedynie założeń czy przypuszczeń (wyr. WSA w Warszawie z 12.3.2012 r., II SA/Wa 2523/11, Legalis).
4. Celem uzasadnienia jest wskazanie w sposób czytelny przyczyn konkretnego rozstrzygnięcia sprawy, co winno sprowadzać się m.in. do zaznaczenia i wyakcentowania okoliczności, które miały zasadniczy i decydujący wpływ na treść decyzji. Brak odniesienia się do niektórych, mniej istotnych zarzutów, nie może natomiast oznaczać, że organ nie rozpoznał sprawy, a jego decyzja powinna być uchylona (wyr. WSA w Krakowie z 10.6.2011 r., II SA/Kr 649/11, Legalis).

¹⁵ W myśl art. 28 KPA, stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek.

Wybrane orzecznictwo:

1. Osoba trzecia ma interes prawny wynikający z art. 140 k.c. i 144 k.c. do uczestniczenia jako strona w postępowaniu administracyjnym, w wyniku którego zapaść może lub zapadła decyzja tak kształtująca stosunki na nieruchomości (sposób korzystania z niej), iż będzie to miało wpływ na sposób wykonywania przez nią prawa własności (post. NSA z 13.5.2011 r., II OZ 394/11, niepubl.).
2. 1. Stroną postępowania w sprawie wymierzenia kary pieniężnej za usunięcie drzew bez wymaganego zezwolenia jest posiadacz nieruchomości, z której drzewa wycięto, w tym zarówno posiadacz samoistny, jak i zależny.
2. Interes prawny musi mieć swoje źródło w konkretnym przepisie prawa materialnego. Musi istnieć związek pomiędzy normą prawa administracyjnego, a sytuacją prawną konkretnego podmiotu prawa, przejawiający się w tym, że norma ta może mieć wpływ na sytuację prawną tego podmiotu. Jeśli dana norma prawna nie wywiera bezpośredniego wpływu na sferę prawną danego podmiotu, to nie można mówić o tym, że ma ona interes prawny (wyrok WSA w Kielcach z 12.5.2011, II SA/Ke 234/11, niepubl.).
3. Treść art. 28 KPA wskazuje, że osoba może zostać uznana za stronę, jeżeli „żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek”. Naruszenia interesu prawnego nie można utożsamiać z subiektywnym przekonaniem danej osoby

o tym, że jakiś stan faktyczny jest dla niej niekorzystny, lecz konieczne jest odwołanie się do konkretnego przepisu prawa materialnego pozwalającego zakwalifikować interes danego podmiotu jako interes prawny. „Interes prawny” w rozstrzygnięciu sprawy administracyjnej, określane jest jako kwalifikowany interes faktyczny tj. nie tylko interes rozumiany jako zainteresowanie podmiotu co do danego rozstrzygnięcia administracyjnego (interes faktyczny), ale również materialnoprawna podstawa tego zainteresowania wywodzona z prawa administracyjnego (wyr. WSA w Krakowie z 28.5.2010 r., II SA/Kr 105/10, Legalis).

- 4. W postępowaniu dotyczącym pozwolenia na użytkowanie, zakres stron postępowania zostaje ograniczony, bowiem art. 59 ust. 7 PrBud, który stanowi wobec regulacji art. 28 KPA *lex specialis*, stanowi, że stroną w postępowaniu w sprawie pozwolenia na użytkowanie jest wyłącznie inwestor. Jednak ww. reguła ma zastosowanie w przypadku gdy decyzja o pozwoleniu na użytkowanie została wydana po zakończeniu budowy, zrealizowanej w oparciu o pozostające w obrocie prawnym pozwolenie na budowę. Jeżeli decyzja o pozwoleniu na użytkowanie została wydana w wyniku przeprowadzonego uprzednio postępowania legalizacyjnego (art. 50–51 PrBud), a więc dotyczy budowy zrealizowanej bez wymaganego prawem pozwolenia na budowę w rozumieniu art. 50 ust. 1 pkt 1 PrBud, to w takiej sytuacji nie ma zastosowania art. 59 ust. 7 PrBud, lecz art. 28 Kodeksu postępowania administracyjnego (wyr. WSA w Warszawie z 9.4.2010 r., VII SA/Wa 15/10, Legalis).*
- 5. Pojęcie „interes prawny” użyte w art. 50 § 1 PrPostSądAdm obejmuje swoim zakresem pojęcie interesu prawnego z art. 28 KPA. Teza 1. Ograniczone prawa rzeczowe, w tym użytkowanie, nie mogą być podstawą dla interesu prawnego w prawie administracyjnym (wyrok NSA z 10.3.2010 r., I OSK 704/09, Legalis).*
- 6. Interes prawny jest kwalifikowanym interesem faktycznym, który wynika z określonego przepisu prawnego odnoszącego się wprost do sytuacji danego podmiotu i pojawia się wówczas, gdy istnieje związek między obowiązującą normą prawa materialnego a sytuacją prawną tegoż podmiotu, przy czym interes prawny musi dotyczyć go bezpośrednio. Zdarzenia przyszłe, a w pewnym sensie nawet niepewne, nie mogą stanowić o interesie prawnym, a jedynie o interesie faktycznym, który nie daje uprawnień strony. Teza 2. Uczestniczenie podmiotu w postępowaniu administracyjnym nie jest przesłanką nabycia przez ten podmiot statusu strony postępowania, samo faktyczne uczestniczenie nie powoduje uzyskania takiego statusu, jeżeli nie zostały spełnione przesłanki wskazane w art. 28 KPA (wyr. WSA w Warszawie z 23.2.2010 r., VI SA/Wa 2121/09, Legalis).*
- 7. Posiadanie jest stanem faktycznym, który może jedynie uzasadniać interes faktyczny wnoszącego podanie, nigdy zaś interes prawny. Również fakt, że skarżący prowadzi spór przed sądem powszechnym co do władania nieruchomością, nie może być podstawą do uznania, że ma on interes prawny w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji o przekazaniu gruntu w użytkowanie wieczyste. Z orzeczenia: Kryterium „interesu prawnego”, na którym oparta jest legitymacja strony w postępowaniu administracyjnym, ma charakter materialnoprawny i wymaga stwierdzenia związku między sferą indywidualnych praw i obowiązków wnoszącego podanie do organu administracji a obowiązującym systemem prawa. Innymi słowy, interes prawny podmiotu wnoszącego podanie przejawia się w tym, że działa on bezpośrednio we własnym imieniu i ma roszczenie o przyznanie uprawnienia lub zwolnienie z nałożonego obowiązku.*

Pojęcie interesu prawnego należy zaś ujmować w kategoriach obiektywnych. Istnieje on wtedy, kiedy można wskazać przepis prawa (najczęściej materialnego), z którego można wywieść dla danego podmiotu określone prawa lub obowiązki. Mieć interes prawny to tyle, co wskazać przepis prawa uprawniający dany podmiot do wystąpienia z określonym żądaniem w stosunku do organu administracji publicznej (wyr. NSA z 16.2.2010 r., I OSK 574/09, Legalis).

8. *Pojęcie strony postępowania administracyjnego, jakim posługuje się art. 28 KPA oraz pozostałe przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, może być wyprowadzone tylko z administracyjnego prawa materialnego, to jest z konkretnej normy prawnej, która może stanowić podstawę do sformułowania interesu lub obowiązku prawnego. Interes prawny w postępowaniu administracyjnym oznacza ustalenie przepisu prawa powszechnie obowiązującego, na podstawie którego można skutecznie żądać czynności organu z zamiarem zaspokojenia jakiejś potrzeby. Od tak pojmowanego interesu prawnego należy odróżnić interes faktyczny, kiedy to jednostka jest wprawdzie bezpośrednio zainteresowana rozstrzygnięciem sprawy administracyjnej, nie może jednak wskazać przepisu prawa powszechnie obowiązującego, który stanowiłby podstawę jej roszczenia i w konsekwencji uprawniał ją do żądania stosownych czynności organu administracji. Jednoznaczne brzmienie art. 28 KPA nie pozwala na jego dowolną interpretację. Posiadanie przez dany podmiot statusu strony nie zależy więc od subiektywnej oceny tego podmiotu w tym zakresie, zaś okoliczności występujące w danej sprawie muszą w sposób niebudzący wątpliwości wskazywać na przesłanki określone w art. 28 KPA (wyr. NSA z 9.2.2010 r., I OSK 1035/09, Legalis).*
9. *Interes prawny to taki, który został wzięty przez prawo pod ochronę polegającą na możliwości żądania od organu administracji podjęcia określonych czynności mających na celu zrealizowanie interesu lub usunięcie zaistniałego zagrożenia. Pojęcie to określa relację pomiędzy oczekiwaniami podmiotu w stosunku do organów stosujących prawo a kompetencjami i możliwościami tych organów, jakie mają wobec danego podmiotu. Mieć interes prawny w postępowaniu administracyjnym znaczy to samo, co ustalić przepis prawa materialnego powszechnie obowiązującego, na którego podstawie można skutecznie żądać czynności organu z zamiarem zaspokojenia jakiejś własnej potrzeby albo żądać zaniechania lub ograniczenia czynności organu, sprzecznych z potrzebami danego podmiotu - strony postępowania (wyr. NSA z 3.8.2012 r., II OSK 1203/12, Legalis).*

¹⁶ Zgodnie z art. 10 § 1 KPA, organy administracji publicznej obowiązane są zapewnić stronom czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwić im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. W myśl art. 94 § 2 KPA, kierujący rozprawą odroczy ją, jeżeli stwierdzi poważne nieprawidłowości w wezwaniu stron na rozprawę, jeżeli niestawienie się strony zostało spowodowane przeszkodą trudną do przewyciężenia, a także z innej ważnej przyczyny.

¹⁷ Zgodnie z art. 9 KPA, organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego. Organy czuwają nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu

nieznajomości prawa, i w tym celu udzielają im niezbędnych wyjaśnień i wskazówek. Z kolei stosownie do art. 11 KPA, organy administracji publicznej powinny wyjaśniać stronom zasadność przesłanek, którymi kierują się przy załatwieniu sprawy, aby w ten sposób w miarę możliwości doprowadzić do wykonania przez strony decyzji bez potrzeby stosowania środków przymusu.

¹⁸ Stosownie do art. 106 § 1 KPA, jeżeli przepis prawa uzależnia wydanie decyzji od zajęcia stanowiska przez inny organ (wyrażenia opinii lub zgody albo wyrażenia stanowiska w innej formie), decyzję wydaje się po zajęciu stanowiska przez ten organ.

¹⁹ **Wybrane orzecznictwo:**

¹⁹ Zgodnie z art. 138 § 1 KPA, organ odwoławczy wydaje decyzję, w której:

- 1) utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję albo
- 2) uchyła zaskarżoną decyzję w całości albo w części i w tym zakresie orzeka co do istoty sprawy albo uchylając tę decyzję – umarza postępowanie pierwszej instancji w całości albo w części, albo
- 3) umarza postępowanie odwoławcze.

Organ odwoławczy może uchylić zaskarżoną decyzję w całości i przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji, gdy decyzja ta została wydana z naruszeniem przepisów postępowania, a konieczny do wyjaśnienia zakres sprawy ma istotny wpływ na jej rozstrzygnięcie. Przekazując sprawę, organ ten powinien wskazać, jakie okoliczności należy wziąć pod uwagę przy ponownym rozpatrzeniu sprawy (art. 138 § 2 KPA). Jeżeli przepisy przewidują wydanie decyzji na blankiecie urzędowym, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, a istnieją podstawy do zmiany zaskarżonej decyzji, organ odwoławczy uchyła decyzję i zobowiązuje organ pierwszej instancji do wydania decyzji o określonej treści (art. 138 § 4 KPA).

Przepis art. 138 KPA zawiera pełen katalog kompetencji przysługujących organowi odwoławczemu, wśród których nie wymienia „zwykłego” uchylecia decyzji organu I instancji. Uchylenie decyzji organu I instancji może mieć miejsce tylko w połączeniu z równoczesnym orzeczeniem co do istoty sprawy bądź umorzeniem postępowania I instancji (§ 1 pkt 2) albo w połączeniu z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania przez organ I instancji (§ 2). Decyzja organu odwoławczego ograniczająca się tylko do uchylecia decyzji organu I instancji sprzeczna jest z art. 138 KPA i z tego względu musi być uchylona na podstawie art. 207 § 2 pkt 3 KPA. Naruszenie art. 138 KPA należy uznać za istotne, doszło bowiem do skasowania decyzji załatwiającej sprawę (wyr. NSA w Szczecinie z 13.2.1996 r., SA/Sz 2157/95, niepubl.).

²⁰ Stosownie do art. 145 § 1 KPA, w sprawie zakończonej decyzją ostateczną wznawia się postępowanie, jeżeli:

- 1) dowody, na których podstawie ustalono istotne dla sprawy okoliczności faktyczne, okazały się fałszywe,
- 2) decyzja wydana została w wyniku przestępstwa,
- 3) decyzja wydana została przez pracownika lub organ administracji publicznej, który podlega wyłączeniu stosownie do art. 24, 25 i 27 KPA,
- 4) strona bez własnej winy nie brała udziału w postępowaniu,

- 5) wyjądą na jaw istotne dla sprawy nowe okoliczności faktyczne lub nowe dowody istniejące w dniu wydania decyzji, nieznanne organowi, który wydał decyzję,
- 6) decyzja wydana została bez uzyskania wymaganego prawem stanowiska innego organu,
- 7) zagadnienie wstępne zostało rozstrzygnięte przez właściwy organ lub sąd odmiennie od oceny przyjętej przy wydaniu decyzji (art. 100 § 2 KPA),
- 8) decyzja została wydana w oparciu o inną decyzję lub orzeczenie sądu, które zostało następnie uchylone lub zmienione.

Zgodnie z art. 145a KPA, można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja. W takiej sytuacji skargę o wznowienie wnosi się w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Z kolei w myśl art. 145b KPA, można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy zostało wydane orzeczenie sądu stwierdzające naruszenie zasady równego traktowania, zgodnie z ustawą z 3.12.2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz.U. Nr 254, poz. 1700), jeżeli naruszenie tej zasady miało wpływ na rozstrzygnięcie sprawy zakończonej decyzją ostateczną. W takiej sytuacji skargę o wznowienie wnosi się w terminie jednego miesiąca od dnia uprawomocnienia się orzeczenia sądu.

Zgodnie z art. 147 KPA, wznowienie postępowania następuje z urzędu lub na żądanie strony. Wznowienie postępowania z przyczyny określonej w art. 145 § 1 pkt 4 KPA oraz w art. 145a i 145b KPA następuje tylko na żądanie strony.

²¹ W myśl art. 127 § 2 KPA, właściwy do rozpatrzenia odwołania jest organ administracji publicznej wyższego stopnia, chyba że ustawa przewiduje inny organ odwoławczy.

²² Zgodnie z art. 156 § 1 KPA, organ administracji publicznej stwierdza nieważność decyzji, która:

- 1) wydana została z naruszeniem przepisów o właściwości,
- 2) wydana została bez podstawy prawnej lub z rażącym naruszeniem prawa,
- 3) dotyczy sprawy już poprzednio rozstrzygniętej inną decyzją ostateczną,
- 4) została skierowana do osoby niebędącej stroną w sprawie,
- 5) była niewykonalna w dniu jej wydania i jej niewykonalność ma charakter trwały,
- 6) w razie jej wykonania wywołałaby czyn zagrożony karą,
- 7) zawiera wadę powodującą jej nieważność z mocy prawa.

W myśl art. 157 § 2 KPA, postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji wszczyna się na żądanie strony lub z urzędu.

Wybrane orzecznictwo:

1. *W postępowaniu prowadzonym w trybie nadzoru o stwierdzenie nieważności decyzji organ ma obowiązek rozpatrywać sprawę w granicach określonych w art. 156 § 1 KPA, to znaczy nie może rozpatrywać sprawy co do jej istoty, jak w postępowaniu odwoławczym (wyr. NSA z 28.5.1985 r., I SA 89/85, ONSA 1985, Nr 1, poz. 30).*

2. Stwierdzenie nieważności decyzji, w oparciu o którą wydano inną przedmiotowo zależną decyzję, może stanowić podstawę do stwierdzenia nieważności decyzji zależnej na podstawie art. 156 § 1 pkt 2 KPA jako wydanej z rażącym naruszeniem prawa, a nie do wznowienia postępowania na podstawie art. 145 § 1 pkt 8 KPA (uchw. NSA z 13.11.2012 r., I OPS 2/12, Legalis).
3. O rażącym naruszeniu prawa, w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 2 KPA, decyduje oczywistość naruszenia prawa oraz charakter przepisu, który został naruszony. Naruszenie zasady ogólnej postępowania administracyjnego będzie miało zatem charakter rażący wtedy, kiedy będzie oczywiste i niewątpliwe. Przyjąć wprawdzie należy, że przesłanki z art. 156 § 1 KPA odnoszą się do wadliwości samego aktu, a nie postępowania, w którym go podjęto, jednak można wyprovadzić rażące naruszenie prawa z przepisu art. 7 KPA wskutek ustalenia, że w sprawie zastosowano przepis prawa materialnego do stanu faktycznego, który nie został ustalony, a więc co do którego nie można w niewątpliwy sposób przyjąć, że mieści się w hipotezie tej normy prawnej. Inaczej mówiąc, w odniesieniu do art. 7 KPA o rażącym naruszeniu prawa można mówić wówczas, gdy w sposób niebudzący wątpliwości nie ustalono, jaki przepis będzie miał zastosowanie, organ przyjął domniemanie żądania wniosku i w tej niewiadomej przedmiotowo sprawie wydano akt administracyjny o przekazaniu do załatwienia wg właściwości (wyr. WSA w Opolu z 5.7.2012 r., II SA/Op 121/12, Legalis).
4. W sytuacji, gdy norma prawna wymaga dokonania jej interpretacji, a wynik tej wykładni może być różny, przyjęcia określonej wykładni nie można zakwalifikować jako rażącego naruszenia prawa. W takim przypadku trudno mówić o przekroczeniu prawa w sposób jasny i niedwuznaczny, a jedynie można mówić o błędzie w wykładni prawa. Jeśli określony przepis prawa wymaga dokonania jego wykładni, to decyzji administracyjnej wydanej na podstawie tego przepisu nie można zakwalifikować jako rażąco naruszającej prawo w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 2 KPA tj. jako pozostającej w wyraźnej i oczywistej sprzeczności z treścią prawa (wyr. NSA z 27.3.2012 r., II OSK 2449/10, Legalis).
5.
 1. Z rażącym naruszeniem prawa, w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 2 KPA, mamy do czynienia, gdy decyzja administracyjna jest ewidentnie, w sposób niebudzący wątpliwości sprzeczna z wyraźnym przepisem prawa, co na podstawie jego brzmienia od razu „rzuca się w oczy”.
 2. Z nieodwracalnością skutków prawnych decyzji, w rozumieniu art. 156 § 2 KPA, mamy do czynienia wówczas, gdy skutków prawnych wywołanych przez decyzje organ administracji publicznej w ramach swoich uprawnień nie jest władny odwrócić na drodze postępowania administracyjnego. Nieodwracalność skutków prawnych, o jakich mowa w art. 156 § 2 KPA, rozpatrywać należy przy tym nie w sferze faktów, a na płaszczyźnie obowiązującego prawa i środków prawnych, jakimi postępuje się w swym działaniu organ administracji publicznej.
 3. Wybudowanie obiektu budowlanego w oparciu o ostateczne pozwolenie na budowę nie może wyłączać dopuszczalności stwierdzenia nieważności tego pozwolenia na budowę. Tym bardziej nie może ono więc wyłączać dopuszczalności stwierdzenia nieważności poprzedzającej pozwolenie na budowę decyzji o warunkach zabudowy, czy też decyzji zmieniającej te warunki. Takich konsekwencji nie może spowodować również uzyskanie pozwolenia na użytkowanie wybudowanego już obiektu budowlanego.

4. *Investor, który prowadził roboty budowlane lub wybudował obiekt budowlany na podstawie ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę, która to decyzja została następnie wyeliminowana z obrotu prawnego, nie może być traktowany jako osoba dopuszczająca się samowoli budowlanej, a także jako osoba, która prowadziła roboty budowlane bez pozwolenia na budowę* (wyr. NSA z 29.2.2012 r., II OSK 2001/10, Legalis).
6. *Postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji posiada swoją specyfikę. Celem tego rodzaju postępowania nie może być rozpoznawanie sprawy tak jak w postępowaniu zwykłym, w taki sposób jakby to była kolejna instancja. Fakt, że postępowanie nadzorcze jest odrębnym, nadzwyczajnym postępowaniem, mogącym ograniczać się wyłącznie do badania problemu tkwienia w decyzji wydanej w postępowaniu zwykłym wadliwości kwalifikowanej, powoduje daleko idące konsekwencje w zakresie granic limitujących pole działania organu nadzoru i wyciągane w efekcie jego zakończenia wnioski. Nie można zapominać, iż stwierdzenie nieważności decyzji (zwłaszcza gdy jest ona ostateczna) jest zabiegiem dozwolonym wprowadzicie przez ustawodawcę, ale o charakterze wyjątkowym* (wyr. WSA w Warszawie z 7.2.2012 r., V SA/Wa 1988/11, Legalis).

²³ **Wybrane orzecznictwo:**

1. *Naruszenie prawa materialnego może nastąpić w dwojaki sposób: poprzez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie. Pierwszy sposób naruszenia prawa materialnego polega na mylnym zrozumieniu treści zastosowanego przepisu. Naruszenie prawa przez niewłaściwe jego zastosowanie, to kwestia prawidłowego odniesienia normy prawa materialnego do ustalonego stanu faktycznego z hipotezą odnośnej normy prawnej i poddanie tego stanu ocenie prawnej na podstawie treści tej normy* (wyr. WSA w Warszawie z 16.1.2008 r., VIII SA/Wa 584/07, niepubl.).
2. *Rażące naruszenie prawa może dotyczyć zarówno przepisów materialnych, procesowych, jak i ustrojowych* (wyr. WSA w Warszawie z 24.1.2008 r., VII SA/Wa 1952/07, Legalis).
3. *Do rażących naruszeń prawa materialnego zalicza się np. pominięcie w decyzji jednej ze stron, a także uprzednie rozstrzygnięcie sprawy decyzją ostateczną* (wyr. WSA w Warszawie z 30.3.2006 r., VI SA/Wa 514/05, niepubl.).

²⁴ W zależności od okoliczności konkretnej sprawy, w szczególności tego, jakie zarzuty zostały sformułowane w skardze do WSA, należy wybrać jeden z poniższych wniosków wraz z odpowiednią podstawą prawną. Ważne przy tym jest, aby wniosek odpowiadał zakresowi zaskarżenia, tj. jeżeli skarżymy decyzję tylko w części, należy także wnieść o jej uchylenie w części.

²⁵ Stosownie do art. 145 § 1 PrPostSądAdm, sąd uwzględniając skargę na decyzję lub postanowienie:

- 1) uchyla decyzję lub postanowienie w całości albo w części, jeżeli stwierdzi:
 - a) naruszenie prawa materialnego, które miało wpływ na wynik sprawy,
 - b) naruszenie prawa dające podstawę do wznowienia postępowania administracyjnego,
 - c) inne naruszenie przepisów postępowania, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na wynik sprawy;
- 2) stwierdza nieważność decyzji lub postanowienia w całości lub w części, jeżeli zachodzą przyczyny określone w art. 156 KPA lub w innych przepisach;

3) stwierdza wydanie decyzji lub postanowienia z naruszeniem prawa, jeżeli zachodzą przyczyny określone w KPA lub w innych przepisach.

W sprawach skarg na decyzje i postanowienia wydane w innym postępowaniu, niż uregulowane w KPA i w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, przepisy art. 145 § 1 PrPostSądAdm stosuje się z uwzględnieniem przepisów regulujących postępowanie, w którym wydano zaskarżoną decyzję lub postanowienie.

Wskazana we wniosku skargi do WSA podstawa prawna powinna zatem wynikać z postawionych wcześniej zarzutów. Na przykład jeżeli skarga opiera się na zarzucie naruszenia prawa materialnego, powołać należy art. 145 § 1 pkt 1 lit. a) PrPostSądAdm.

²⁶ Podkreślić należy, że zasadą w postępowaniu administracyjnym jest, że organ II instancji rozpatruje sprawę w całości po raz drugi i orzeka merytorycznie. Strona powinna zatem skarżyć decyzję organu II instancji i w większości przypadków nie ma potrzeby wnoszenia o uchylenie także decyzji organu I instancji, ponieważ merytorycznie sprawa zostaje ponownie rozpoznana przez organ II instancji. Sąd może przy tym, na podstawie art. 135 PrPostSądAdm, również uchylić decyzję organu I instancji. Pozostaje to jednak uprawnieniem sądu i, co do zasady, nie jest konieczne wnoszenie o uchylenie także decyzji organu I instancji.

Wybrane orzecznictwo:

1. Sąd, uwzględniając skargę na decyzję, może uchylić ją w części dotyczącej uzasadnienia (art. 145 § 1 pkt 1 PrPostSądAdm) (wyr. WSA w Lublinie z 19.10.2004 r., II SA/Lu 161/04, OSP 2006, Nr 2, poz. 15, s. 73).
2. Nie spełnia dyspozycji przepisu art. 145 pkt 1 lit. a) PrPostSądAdm wymienienie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przepisów prawa materialnego bez stwierdzenia, którym i w jaki sposób uchybił organ wydając określoną decyzję oraz jaki wpływ takie naruszenie miało na treść podlegającej ocenie decyzji (wyr. NSA w Warszawie z 15.3.2006 r., II OSK 634/05, Legalis).
3. Decyzja procesowa, jako akt podjęty, a następnie uzewnętrzniiony przez jego wydanie, nabiera cech decyzji administracyjnej przez zakomunikowanie treści tego aktu stronie. Dopóki nie zostanie zakomunikowana stronie, dopóty jest aktem niewywierającym żadnych dla strony skutków. Uzewnętrznienie decyzji w stosunku do strony stwarza nową sytuację procesową (np. możliwość wniesienia odwołania). Doręczenie lub ogłoszenie decyzji stanowi jej wprowadzenie do obrotu prawnego. Od tego dopiero momentu decyzja wiąże organ administracji publicznej i stronę. Sytuacja związania organu zachodzi również w przypadku, gdy doręczenie decyzji (a zatem ujawnienie na zewnątrz władczej woli organu) nastąpiło do rąk strony, mimo iż ustanowiła ona pełnomocnika, a od tego momentu organ nie może już dokonać zmian w treści wydanego przez siebie aktu, mimo wadliwego jego doręczenia. Doręczenie decyzji bezpośrednio do rąk strony, mimo ustanowienia pełnomocnika w sprawie, wywołuje tylko skutek wydania decyzji, a więc poinformowania strony o treści wydanego aktu (wyjawnienie treści na zewnątrz). Decyzja ta nie ma natomiast dla strony mocy wiążącej. Niewątpliwie skutki procesowe związane z doręczeniem decyzji powstaną dla niej dopiero z chwilą doręczenia tego aktu w sposób prawidłowy (wyr. WSA w Gliwicach z 30.7.2009 r., IV SA/GI 53/09, niepubl.).

4. Podstawa prawna decyzji musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem dokładnie artykułu, ustępu i punktu mającego zastosowanie aktu prawnego. W innym bowiem przypadku nie sposób ustalić w ogóle podstawy prawnej (wyr. WSA w Poznaniu z 22.7.2009 r., II SA/Po 1059/08, Legalis).
5. Nie jest możliwe utrzymanie w mocy decyzji organu I instancji w przypadku, gdy wydane rozstrzygnięcie nie zawiera uzasadnienia, a odstąpienie od jego sporządzenia było bezzasadne i nie zostało udokumentowane (wyr. WSA w Warszawie z 15.4.2009 r., II SA/Wa 125/09, Legalis).
6. Żaden przepis prawa nie wprowadza obowiązku złożenia czytelnego podpisu decyzji. Przed dniem wydania postanowienia o wznowieniu postępowania nie można mówić o toczącym się w sprawie wznowienia postępowaniu administracyjnym (wyr. WSA w Olsztynie z 10.11.2009 r., II SA/OI 918/09, Legalis).
7. Organy administracji mają obowiązek dokonać wszechstronnej oceny okoliczności konkretnej sprawy na podstawie analizy całego materiału dowodowego i swoje stanowisko wyrazić w uzasadnieniu podjętej decyzji. Realizację tej zasady zapewniają przede wszystkim przepisy regulujące postępowanie dowodowe. Spełnienie normy wynikającej z przepisu art. 8 KPA wymaga prowadzenia postępowania administracyjnego w taki sposób, aby w szczególności w uzasadnieniu decyzji przekonać stronę, że jej stanowisko zostało poważnie wzięte pod uwagę, a jeżeli zapadło inne rozstrzygnięcie, to przyczyną tego są istotne powody. Możliwość dokonania oceny legalności decyzji warunkowana jest spełnieniem wymogów formalnych określonych w art. 107 § 1 KPA. Uzasadnienie decyzji ma bowiem na celu wykazanie procesu myślowego, który doprowadził do ustalenia treści rozstrzygnięcia (wyr. WSA w Warszawie z 10.12.2008 r., VI SA/Wa 1989/08, niepubl.).
8. Wobec użycia w przepisie art. 145 § 1 pkt 1 lit. b) PrPostSądAdm zwrotu: „naruszenie prawa dające podstawę do wznowienia postępowania”, niezbędne jest podzielenie przestanków wznowienia na takie, które są tożsame z „naruszeniem prawa” (art. 145 § 1 pkt 1–4 i 6 KPA) i na przestanki, którym nie da się przypisać tej cechy (art. 145 § 1 pkt 5, 7 i 8 KPA). Tylko pierwsza z wyodrębnionych grup może stanowić podstawę do uchylenia decyzji. Pozostałe przestanki nie mogą stanowić podstawy do uchylenia decyzji administracyjnej przez sąd, gdyż uchylenie takie byłoby niezgodne nie tylko z analizowanym przepisem, ale i z ogólnym celem działania NSA. Przedstawione stanowisko można odnieść w całości do regulacji zawartej w art. 240 § 1 pkt 1–8 OrdPU, będącej w przeważającej części powtórzeniem treści art. 145 § 1 pkt 1–8 i art. 145a § 1 KPA (wyr. NSA z 6.11.2009 r., I GSK 284/09, Legalis).
9. 1. Skargę wnosi się na decyzję organu odwoławczego (art. 52 § 1 w zw. z art. 3 § 2 pkt 1 PrPostSądAdm). Ustawa ta nie zawiera przepisu, który by uprawniał stronę do domagania się uchylenia także poprzedzającej ją decyzji organu I instancji.
2. Art. 135 PrPostSądAdm nakłada na sąd obowiązek stosowania przewidzianych ustawą środków w celu usunięcia naruszenia prawa w stosunku do aktów wydanych we wszystkich postępowaniach prowadzonych w granicach sprawy, ale tylko w sytuacji, gdy jest to niezbędne dla końcowego jej załatwienia. Ocena, czy taka sytuacja zachodzi, należy do sądu administracyjnego. Sąd jest zobowiązany wyjaśnić, dlaczego uchylił inne jeszcze – niż zaskarżony – akty administracyjne. Nie ma takiego obowiązku, gdy nie znalazł podstaw do zastosowania art. 135 PrPostSądAdm. Brak odniesienia się do tej kwestii w uzasadnieniu wyroku nie stanowi naruszenia art. 141 § 4 PrPostSądAdm (wyr. NSA z 19.10.2006 r., II FSK 1003/06, Legalis).

10. *Obowiązkiem sądu pierwszej instancji, wywiedzionym z art. 141 § 4 PrPostSądAdm jest w ramach zwięzłego stanu sprawy przedstawienie nie tylko dotychczasowego przebiegu postępowania, ale także wskazanie, jaki stan faktyczny został przez sąd przyjęty jako podstawa faktyczna rozstrzygnięcia. Pominięcie tego elementu stanowi naruszenie powołanego przepisu. Jeżeli jednak sąd wywiązał się z obowiązku i zawarł w uzasadnieniu prawidłowo sporządzony zwięzły stan sprawy, a jedynie w ocenie strony przyjęty przez sąd stan faktyczny został ustalony wadliwie, strona może go zwalczać za pomocą zarzutu naruszenia art. 145 § 1 pkt 1 lit. c ustawy w powiązaniu z odpowiednimi przepisami postępowania administracyjnego (podatkowego) (wyr. NSA z 17.2.2012 r., II FSK 1644/10, Legalis).*
11. *Wynik sprawy to również zawarte w uzasadnieniu wyjaśnienie toku myślenia prowadzącego do zastosowania w danym stanie faktycznym konkretnego przepisu prawa materialnego lub prawa procesowego (wyr. WSA we Wrocławiu z 10.6.2011 r., II SA/Wr 759/10, Legalis).*

²⁷ Stosownie do art. 158 § 2 KPA, jeżeli nie można stwierdzić nieważności decyzji na skutek okoliczności, o których mowa w art. 156 § 2 KPA (nie stwierdza się nieważności decyzji, która wydana została z naruszeniem przepisów o właściwości, dotyczy sprawy już poprzednio rozstrzygniętej inną decyzją ostateczną, została skierowana do osoby niebędącej stroną w sprawie albo która zawiera wadę powodującą jej nieważność z mocy prawa, jeżeli od dnia jej doręczenia lub ogłoszenia upłynęło 10 lat, a także, gdy decyzja wywołała nieodwracalne skutki prawne), organ administracji publicznej ograniczy się do stwierdzenia wydania zaskarżonej decyzji z naruszeniem prawa oraz wskazania okoliczności, z powodu których nie stwierdził nieważności decyzji.

²⁸ Możliwe są zatem alternatywnie dwa wnioski o stwierdzenie nieważności uchwały lub o stwierdzenie jej wydania z naruszeniem prawa. Drugi z tych wniosków będzie zasadny, w sytuacji gdy przepis szczególny wyłącza stwierdzenie nieważności uchwały (zob. np. art. 94 ustawy o samorządzie gminnym, art. 82 ustawy o samorządzie powiatowym, art. 83 ustawy o samorządzie województwa).

²⁹ W zależności od okoliczności faktycznych konkretnej sprawy, można zgłosić w skardze do WSA jeden lub kilka z poniższych wniosków.

³⁰ W myśl art. 200 PrPostSądAdm, w razie uwzględnienia skargi przez sąd I instancji przysługuje skarżącemu od organu, który wydał zaskarżony akt lub podjął zaskarżoną czynność albo dopuścił się bezczynności lub przewlekłego prowadzenia postępowania, zwrot kosztów postępowania niezbędnych do celowego dochodzenia praw. Zgodnie z art. 205 § 1 PrPostSądAdm, do niezbędnych kosztów postępowania prowadzonego przez stronę osobiście lub przez pełnomocnika, który nie jest adwokatem lub radcą prawnym, zalicza się poniesione przez stronę koszty sądowe, koszty przejazdów do sądu strony lub pełnomocnika oraz równowartość zarobku lub dochodu utraconego wskutek stawiennictwa w sądzie. Do niezbędnych kosztów postępowania strony reprezentowanej przez adwokata lub radcę prawnego zalicza się ich wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata lub radcy prawnego, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez

sąd osobistego stawiennictwa strony. Przysługujące stronie należności z tytułu kosztów przejazdów oraz utraconego zarobku lub dochodu ustala się i wypłaca według zasad określonych w przepisach działu 2 tytułu III ustawy z 28.7.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.). Powyższe stosuje się odpowiednio do strony reprezentowanej przez doradcę podatkowego lub rzecznika patentowego.

³¹ W skardze można zawrzeć także wnioski o przyznanie prawa pomocy. W myśl art. 243 § 1 PrPostSądAdm, prawo pomocy może być przyznane stronie na jej wniosek złożony przed wszczęciem postępowania lub w toku postępowania. Prawo pomocy obejmuje zwolnienie od kosztów sądowych oraz ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego. Ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego w ramach prawa pomocy jest równoznaczne z udzieleniem pełnomocnictwa. Prawo pomocy może być przyznane w zakresie całkowitym lub częściowym. Prawo pomocy w zakresie całkowitym obejmuje zwolnienie od kosztów sądowych oraz ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego. Prawo pomocy w zakresie częściowym obejmuje zwolnienie tylko od opłat sądowych w całości lub w części albo tylko od wydatków, albo od opłat sądowych i wydatków lub obejmuje tylko ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego. Częściowe zwolnienie od opłat lub wydatków może polegać na zwolnieniu od poniesienia ułamkowej ich części albo określonej ich kwoty pieniężnej. Przyznanie prawa pomocy osobie fizycznej następuje:

- 1) w zakresie całkowitym – gdy osoba ta wykaże, że nie jest w stanie ponieść jakichkolwiek kosztów postępowania;
- 2) w zakresie częściowym – gdy wykaże, że nie jest w stanie ponieść pełnych kosztów postępowania, bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.

Osobie prawnej, a także innej jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, prawo pomocy może być przyznane:

- 1) w zakresie całkowitym – gdy wykaże, że nie ma żadnych środków na poniesienie jakichkolwiek kosztów postępowania;
- 2) w zakresie częściowym – gdy wykaże, że nie ma dostatecznych środków na poniesienie pełnych kosztów postępowania.

Podkreślić trzeba, że wniosek o przyznanie prawa pomocy składa się na urzędowym formularzu, którego wzór stanowi załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 16.12.2003 r. w sprawie określenia wzoru i sposobu udostępnienia urzędowego formularza wniosku o przyznanie prawa pomocy w postępowaniu przed sądami administracyjnymi oraz sposobu dokumentowania stanu majątkowego, dochodów lub stanu rodzinnego wnioskodawcy (Dz.U. Nr 227, poz. 2245 ze zm.). Dostępne są dwa wzory formularzy: oznaczony symbolem „PPF”, dla wniosku o przyznanie prawa pomocy osobie fizycznej oraz oznaczony symbolem „PPP” dla wniosku o przyznanie prawa pomocy osobie prawnej lub innej jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej.

W konsekwencji, w przypadku złożenia wniosku o przyznanie prawa pomocy, należy wypełnić i dołączyć do skargi ww. formularz.

Wybrane orzecznictwo:

1. Wniosek o przyznanie prawa pomocy składa się do sprawy, zatem w każdej sprawie odrębnie powinno być prowadzone postępowanie w tym zakresie. Postępowanie prowadzone z wniosku złożonego w jednej sprawie nie „rozciąga się” swym zakresem na inne sprawy z udziałem tej samej strony (post. NSA z 11.5.2011 r., II OZ 382/11, niepubl.).
2. W sytuacji gdy strona kwestionuje sam fakt podlegania obowiązkowi ponoszenia jakichkolwiek kosztów sądowych, to nawet gdyby złożyła wniosek o przyznanie prawa pomocy w zakresie zwolnienia od tych kosztów – nie powinien być on rozpoznawany do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia, czy strona w ogóle podlega obowiązkowi ponoszenia kosztów sądowych (post. NSA z 5.4.2011 r., II GZ 140/11, niepubl.).
3. Instytucja prawa pomocy w postępowaniu sądownoadministracyjnym, która ma gwarantować możliwość realizacji konstytucyjnego prawa do sądu, wyrażonego w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, stanowi odstępstwo od zasady ponoszenia kosztów postępowania przez strony. W związku z tym, że w przypadku przyznania prawa pomocy koszty postępowania sądowego pokrywane są z budżetu Państwa, korzystanie z tej instytucji powinno mieć miejsce jedynie w wypadkach uzasadnionych szczególnymi okolicznościami (post. NSA z 15.3.2011 r., II GZ 83/11, niepubl.).
4. Przez określenie „tok postępowania”, zawarte w art. 243 § 1 PrPostSądAdm należy rozumieć także postępowanie, zainicjowane przez stronę po uprawomocnieniu się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, które ma poprzez przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej doprowadzić do wzruszenia tego prawomocnego orzeczenia (post. NSA z 20.1.2011 r., I GZ 1/11, niepubl.).
5. Postanowienie o przyznaniu prawa pomocy ma charakter konstytutywny i wywołuje skutki *ex nunc*, tzn. od daty wniesienia wniosku. Nie działa ono zatem z mocą wsteczną, lecz obejmuje swoim zakresem wszelkie przyszłe i potencjalne koszty sądowe, w tym również te opłaty sądowe, które mogą być następstwem zmian w obowiązującym ustawodawstwie (post. NSA z 9.12.2010 r., II FZ 635/10, niepubl.).
6. Strona może składać wniosek o przyznanie prawa pomocy w dowolnym czasie w toku trwającego postępowania, przepisy nie przewidują bowiem terminu do wniesienia takiego wniosku. Ewentualne ograniczenia, co do możliwości rozpoznawania wniosku, mogą wynikać z okoliczności wskazanych w art. 257 PrPostSądAdm. Przepis ten nie wskazuje jednak, że wniosek taki podlega odrzuceniu (post. NSA z 13.6.2008 r., I FZ 161/08, Legalis).
7. Złożenie wniosku o przyznanie prawa pomocy przed upływem terminu 7-dniowego do uiszczenia wpisu spowodowało, że termin na uiszczenie wpisu został przerwany i nie rozpoczął swojego biegu do czasu rozpoznania wniosku o przyznanie pomocy (post. WSA z 6.11.2007 r., II SA/Gd 114/07, niepubl.).
8. Udzielenie stronie prawa pomocy w postępowaniu przed sądami administracyjnymi jest formą jej finansowania z budżetu państwa i przez to powinno sprowadzać się jedynie do przypadków, w których strona nie posiada środków na sfinansowanie udziału w postępowaniu sądowym i wykaże to w sposób przekonujący. Ponadto, osoba prawna oraz inna organizacja nieposiadająca osobowości prawnej powinna wykazać nie tylko, że nie ma środków na poniesienie kosztów postępowania, ale także, że nie ma ich, pomi-

mo iż podjęła wszelkie niezbędne działania, by zdobyć fundusze na pokrycie wydatków (post. NSA z 4.12.2012, II OZ 1052/12, Legalis).

³² Zgodnie z art. 61 § 1 PrPostSądAdm, wniesienie skargi nie wstrzymuje wykonania aktu lub czynności. W razie wniesienia skargi na decyzję lub postanowienie – organ, który wydał decyzję lub postanowienie, może wstrzymać, z urzędu lub na wniosek skarżącego, ich wykonanie w całości lub w części, chyba że zachodzą przesłanki, od których w postępowaniu administracyjnym uzależnione jest nadanie decyzji lub postanowieniu rygoru natychmiastowej wykonalności albo gdy ustawa szczególna wyłącza wstrzymanie ich wykonania. Po przekazaniu sądowi skargi, sąd może na wniosek skarżącego wydać postanowienie o wstrzymaniu wykonania w całości lub w części aktu lub czynności, o których mowa w art. 61 § 1 PrPostSądAdm, jeżeli zachodzi niebezpieczeństwo wyrządzenia znacznej szkody lub spowodowania trudnych do odwrócenia skutków, z wyjątkiem przepisów prawa miejscowego, które weszły w życie, chyba że ustawa szczególna wyłącza wstrzymanie ich wykonania. Odmowa wstrzymania wykonania aktu lub czynności przez organ nie pozbawia skarżącego prawa do złożenia wniosku do sądu. Dotyczy to także aktów wydanych lub podjętych we wszystkich postępowaniach prowadzonych w granicach tej samej sprawy.

Wybrane orzecznictwo:

1. *Przymusowa realizacja zobowiązań podatkowych w drodze egzekucji ze swej istoty jest dolegliwa i powoduje obciążenie w sferze majątkowej zobowiązanego. Wywieranie skutków finansowych dla strony jest normalną konsekwencją egzekucji administracyjnej. Instytucja wstrzymania wykonania zaskarżonej decyzji, wskazana w art. 61 § 3 PrPostSądAdm nie służy zabezpieczeniu strony przed jakimikolwiek skutkami egzekucji, lecz jedynie przed takimi, których ewentualne wygranie sporu sądowego by nie naprawiło (post. NSA z 25.5.2011 r., II FSK 1134/11, niepubl.).*
2. *Instytucja unormowana w art. 61 § 3 PrPostSądAdm dotyczy tylko takich sytuacji, gdy akt organu administracyjnego nakłada na stronę określone obowiązki i kiedy wykonanie rozstrzygnięcia organu może spowodować wystąpienie po stronie skarżącej znacznej szkody lub trudnych do odwrócenia skutków. Nie kwalifikują się do wykonania, te spośród aktów prawnych, które dla sprowadzenia stanu prawnego lub faktycznego w nim określonego nie wymagają czynności podmiotów uprawnionych (post. NSA z 23.5.2011 r., I FZ 137/11, niepubl.).*
3. *W art. 61 § 3 PrPostSądAdm chodzi o taką szkodę (majątkową, a także niemajątkową), która nie będzie mogła być wynagrodzona przez późniejszy zwrot spełnionego lub wyegzekwowanego świadczenia, ani też nie będzie możliwe (bądź istotnie utrudnione) przywrócenie pierwotnego stanu rzeczy. Ciężar uprawdopodobnienia wspomnianych przesłanek spoczywa przy tym na wnioskodawcy. (post. NSA z 20.5.2011 r., I FSK 1693/10, niepubl.).*
4. *Twierdzenia podnoszone we wniosku o wstrzymanie wykonania zaskarżonej decyzji powinny bezwzględnie zostać poparte dokumentami źródłowymi. Konieczność uwzględnienia w postępowaniu sądowoadministracyjnym całości akt sprawy nie oznacza, że sąd w odniesieniu do wniosku miałby się domyślać, jakie dowody chciałby przedstawić wnioskodawca, aby wykazać spełnienie przesłanek z art. 61 § 3 PrPostSądAdm (post. NSA z 18.3.2010 r., II FSK 502/09, niepubl.).*

5. *Warunkiem wstrzymania wykonania zaskarżonego aktu lub czynności jest wykazanie w stosownym wniosku, że zachodzi niebezpieczeństwo wyrządzenia znacznej szkody lub spowodowania trudnych do odwrócenia skutków w wyniku jego wykonania. Sąd orzeka w kwestii wstrzymania wykonania na podstawie przytoczonych we wniosku okoliczności, uwzględniając indywidualny charakter każdej sprawy i możliwość wystąpienia dla skarżącego niebezpieczeństw* (post. NSA z 4.3.2010 r., II OZ 178/10, Legalis).
6. *Obowiązek wykazania we wniosku przesłanek zawartych w przepisie art. 61 § 3 PrPostSądAdm, tj. przedstawienia konkretnych zdarzeń, które mogłyby uprawdopodobnić, że wykonanie zaskarżonej decyzji faktycznie spowoduje znaczną szkodę lub powstanie trudnych do odwrócenia skutków, spoczywa na stronie* (post. NSA z 30.7.2009 r., I OZ 754/09, niepubl.).

³³ Stosownie do art. 115 § 1 PrPostSądAdm, na wniosek skarżącego lub organu, złożony przed wyznaczeniem rozprawy, może być przeprowadzone postępowanie mediacyjne, którego celem jest wyjaśnienie i rozważenie okoliczności faktycznych i prawnych sprawy oraz przyjęcie przez strony ustaleń co do sposobu jej załatwienia w granicach obowiązującego prawa. Przy czym, zgodnie z art. 115 § 2 PrPostSądAdm, postępowanie mediacyjne może być prowadzone mimo braku wniosku stron o przeprowadzenie takiego postępowania.

Wybrane orzecznictwo:

Zażalenie na postanowienie wojewódzkiego sądu administracyjnego o oddaleniu wniosku o przeprowadzenie postępowania mediacyjnego jest niedopuszczalne (post. NSA z 21.12.2007, I OZ 973/07, Legalis).

³⁴ W myśl art. 119 PrPostSądAdm, sprawa może być rozpoznana w trybie uproszczonym, jeżeli:

- 1) decyzja lub postanowienie są dotknięte wadą nieważności, o której mowa w art. 156 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego lub w innych przepisach albo wydane zostały z naruszeniem prawa dającym podstawę do wznowienia postępowania;
- 2) strona zgłosi wniosek o skierowanie sprawy do rozpoznania w trybie uproszczonym, a żadna z pozostałych stron w terminie czternastu dni od zawiadomienia o złożeniu wniosku nie zażąda przeprowadzenia rozprawy.

Zgodnie z art. 121 PrPostSądAdm, sprawa może być również rozpoznana w trybie uproszczonym w przypadku, o którym mowa w art. 55 § 2 PrPostSądAdm. W myśl art. 55 § 2 PrPostSądAdm, jeżeli organ nie przekazał sądowi skargi mimo wymierzenia grzywny, sąd może na żądanie skarżącego rozpoznać sprawę na podstawie nadesłanego odpisu skargi, gdy stan faktyczny i prawny przedstawiony w skardze nie budzi uzasadnionych wątpliwości.

Wybrane orzecznictwo:

1.

1. *Nie można wywodzić nieważności postępowania z art. 183 § 2 pkt 5 PrPostSądAdm, mając na uwadze interes prawny innych osób, lecz może to czynić wyłącznie strona, której utrudniono popieranie przed sądem zarzutów. Przepis powyższy służy wyłącznie ochronie własnego interesu prawnego wnoszącego skargę kasacyjną.*

2. Mimo użycia przez ustawodawcę w treści art. 119 pkt 1 PrPostSądAdm alternatywy rozłącznej – „sprawa może być rozpoznana w trybie uproszczonym, jeżeli decyzja lub postanowienie są dotknięte wadą nieważności (...) albo wydane zostały z naruszeniem prawa dającym podstawę do wznowienia postępowania” – to nie ulega wątpliwości, że przesłanka ta jest spełniona także w przypadku, gdy zaskarżona decyzja (postanowienie) dotknięta jest obiema tymi wadami, choć do zastosowania tej normy wystarczające jest wystąpienie jednej z nich. Skoro wystąpienie choćby jednej z kwalifikowanych wad, wymienionych w tym przepisie, uprawnia sąd do rozpoznania skargi w trybie uproszczonym, to nie ma żadnych przeszkód, aby skierować sprawę do rozpoznania w tym trybie, jeżeli zaskarżony akt zawiera jednocześnie zarówno wady będące podstawami do wznowienia postępowania, jak i stwierdzenia jego nieważności (wyr. NSA z 6.9.2011 r., I OSK 1487/10, Legalis).
2. Brak wskazania w wyroku, na jakiej podstawie prawnej doszło do zastosowania w rozpatrywanym przypadku trybu uproszczonego narusza niewątpliwie art. 145 § 1 pkt 1 lit. c w zw. z art. 141 § 4 PrPostSądAdm (wyr. NSA z 17.11.2005, FSK 2535/04, Legalis).

³⁵ W przypadku uchybienia terminowi do wniesienia skargi do WSA, na podstawie art. 87 § 1 PrPostSądAdm, możliwe jest złożenie w ciągu 7 dni od czasu ustania przyczyny uchybienia wniosku o przywrócenie terminu. Wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi wnosi się za pośrednictwem organu, którego działanie, bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania są przedmiotem skargi. W piśmie należy uprawdopodobnić okoliczności wskazujące na brak winy w uchybieniu terminu. Równocześnie z wnioskiem strona powinna dokonać czynności, której nie dokonała w terminie, tzn. wnieść skargę do WSA. Istotne przy tym jest, że po upływie roku od uchybionego terminu, jego przywrócenie jest dopuszczalne tylko w przypadkach wyjątkowych.

Wybrane orzecznictwo:

1. Kryterium braku winy, jako przesłanka przywrócenia terminu, wiąże się z obowiązkiem strony do zachowania szczególnej staranności przy prowadzeniu własnych spraw. O braku winy w niedopełnieniu obowiązku zachowania terminu do dokonania czynności procesowej można zatem mówić tylko w przypadku stwierdzenia, że dopełnienie obowiązku stało się niemożliwe z powodu przeszkody niedającej się przezwyciężyć (post. WSA w Warszawie z 13.12.2011 r., VII SA/Wa 2550/11, Legalis).
2. Nie jest nadzwyczajną okolicznością wskazującą na brak winy w uchybieniu terminu wysłanie skargi na niewłaściwy adres, w sytuacji gdy pełnomocnikowi skarżącego doręczono decyzję organu II instancji zawierającą prawidłowe pouczenie o sposobie, terminie wniesienia skargi do sądu administracyjnego wraz z podaniem dokładnego adresu organu wydającego decyzję. Uchybienie terminu z tego powodu jest przejawem niestaranności pełnomocnika skarżącego, która wiąże się z pojęciem winy, o której mowa w art. 86 § 1 PrPostSądAdm i nie może stanowić podstawy przywrócenia terminu (post. WSA w Krakowie z 28.11.2011 r., I SA/Kr 1116/11, Legalis).
3. Wymóg uprawdopodobnienia okoliczności wskazujących na brak winy w uchybieniu terminu, zawarty w art. 87 § 2 PrPostSądAdm, jest niezbędną przesłanką zasadności wniosku o przywrócenie terminu. I tak zaświadczenia lekarskiego wskazującego na chorobę strony nie należy automatycznie traktować jako okoliczność wykluczającą winę. Tylko nagła choroba stanowi przesłankę do przywrócenia terminu do dokonania

określonej czynności procesowej, jednak muszą zostać spełnione określone warunki. Przede wszystkim choroba musi mieć charakter niespodziewany i nawet najpoważniejsza choroba o charakterze przewlekłym, o ile tylko strona ma obiektywne możliwości podjęcia określonych czynności w postępowaniu sądowym, nie może być wystarczającym powodem dla uprawdopodobnienia okoliczności wskazujących na to, że zaistniałe w sprawie uchybienie terminu było niezawinione (post. NSA z 25.10.2011 r., II FZ 551/11, Legalis).

³⁶ Brak podpisu stanowi brak formalny skargi.

Wybrane orzecznictwo:

1. Podpisem jest znak ręczny określonej osoby, noszący indywidualne i powtarzalne cechy, pozwalające odróżnić go od innych i umożliwiające identyfikację osoby podpisującego oraz zbadanie autentyczności podpisu (post. NSA z 27.5.2011 r., I OZ 368/11, niepubl.).
2. Dla skuteczności pisma wnoszonego przez stronę drogą elektroniczną konieczne jest późniejsze opatrzenie go własnoręcznym podpisem, bowiem tylko taki podpis spełnia wymagania wynikające z art. 46 § 1 pkt 4 PrPostSądAdm (post. NSA z 17.3.2011 r., I OSK 380/11, niepubl.).
3. Skarga powinna czynić zadość wymaganiom pisma w postępowaniu sądowym, tj. powinna zawierać podpis strony albo też jej przedstawiciela ustawowego bądź pełnomocnika. W razie nieuzupełnienia, mimo stosownego wezwania, sąd takie pismo odrzuci (post. WSA w Rzeszowie z 6.1.2010 r., II SA/Rz 878/09, niepubl.).
4. Mechanicznie odtworzony podpis nie spełnia wymogu wskazanego w art. 46 § 1 pkt 4 PrPostSądAdm w zw. z art. 57 § 1 PrPostSądAdm (post. WSA z 28.10.2008 r., III SA/Po 368/08, niepubl.).
5. Skargę do sądu należy podpisać. Powinien być to podpis własnoręczny („podpis strony”), a nie np. mechanicznie odtworzony. Podpisem strony jest bowiem podpis w rozumieniu art. 78 KC, który operuje pojęciem „własnoręcznego podpisu”. Nie musi to być jednak podpis czytelny (wyr. NSA z 10.11.2006 r., II FSK 1144/05, niepubl.).
6. Każde pismo strony powinno zawierać własnoręczny (z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 46 § 4 Prawa o postępowaniu przed sądami administracyjnymi) podpis strony albo jej przedstawiciela ustawowego, przy czym nie musi to być podpis czytelny. Brak podpisu stanowi formalny brak, którego nieuzupełnienie uniemożliwia merytoryczne rozpoznanie wniesionego wniosku (post. NSA z 23.6. 2008 r., I OZ 403/08, Legalis).

³⁷ Zgodnie z art. 47 § 1 PrPostSądAdm, do pisma należy dołączyć jego odpisy i odpisy załączników dla doręczenia ich stronom, a ponadto, jeżeli w sądzie nie złożono załączników w oryginale, po jednym odpisie każdego załącznika do akt sądowych.

Odpisami mogą być także uwierzytelnione fotokopie bądź uwierzytelnione wydruki poczty elektronicznej.

³⁸ Gdy skarżącym jest spółka, do skargi należy dołączyć odpis z Krajowego Rejestru Sądowego.

Wybrane orzecznictwo:

1. *Technika sporządzenia odpisu ma drugorzędne znaczenie, a zasadnicze znaczenie ma to, by odpis ten był treściowo zgodny z oryginałem oraz poświadczony za zgodność przez upoważnioną do tego osobę* (post. NSA z 18.1.2011 r., II OZ 1348/10, niepubl.).
2. *Istotą odpisu jest odzworowanie w dowolnej technice pełnej treści składanego pisma* (post. NSA z 23.6.2008 r., I OZ 407/08, Legalis).
3. *Brak odpisów dla pozostałych stron powoduje, że pismo nie może otrzymać prawidłowego biegu* (post. NSA z 23.11.2010 r., II OSK 2269/10, niepubl.).
4. *Do skargi należy dołączyć również właściwą liczbę jej odpisów celem doręczenia uczestnikom postępowania w myśl art. 47 PrPostSądAdm. Nieuzupełnienie powyższego braku, mimo stosownego wezwania w tym zakresie, skutkuje obowiązkiem odrzucenia skargi na podstawie art. 58 § 1 pkt 3 PrPostSądAdm* (post. WSA w Rzeszowie z 16.3.2010 r., II SA/Rz 1013/09, niepubl.).

³⁹ Do pisma należy dołączyć pełnomocnictwo, jeżeli pismo wnosi pełnomocnik, który przedtem nie złożył pełnomocnictwa.

Wybrane orzecznictwo:

1. I. *Jeśli dołączone do skargi kasacyjnej pełnomocnictwo nie stanowi ogólnego upoważnienia do prowadzenia spraw przed sądami administracyjnymi, lecz zostało wyraźnie ograniczone do sprawy o określonej sygn. akt, to nie może stanowić legitymacji do działania, w imieniu strony w sprawie opatrzonej inną sygn. akt.*
II. *O ile sąd nie jest uprawniony do ingerowania w treść pełnomocnictwa, ponieważ ilustruje ono stosunki wewnętrzne między mocodawcą a pełnomocnikiem, to jednak władny jest ją oceniać przez pryzmat regulacji PrPostSądAdm oraz przepisów prawa cywilnego.*
III. *Wobec sądu i strony przeciwnej za pełnomocnika działającego z właściwym umocowaniem może uchodzić tylko taka osoba, która wykazała swe umocowanie odpowiednim dokumentem pełnomocnictwa* (post. WSA w Warszawie z 23.9.2008 r., III SA/Wa 458/08, Legalis).
2. *Wykładnia systemowa wewnętrzna art. 46 § 3 w zw. z art. 37 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. Nr 153, poz. 1270 ze zm.) nakazuje ten pierwszy przepis interpretować w ten sposób, że zwalnia od obowiązku złożenia pełnomocnictwa sytuacja, gdy pełnomocnik przedtem złożył to pismo w danej sprawie sądownoadministracyjnej, a nie w jakiegokolwiek sprawie. Nie zwalnia od obowiązku przedłożenia pełnomocnictwa w postępowaniu sądownoadministracyjnym ani fakt, iż pełnomocnictwo przedłożono w postępowaniu administracyjnym, ani złożenie tegoż dokumentu do innej sprawy sądownoadministracyjnej z upoważnieniem do występowania we wszystkich sprawach przed sądami administracyjnymi* (post. NSA z 5.9.2008 r., I FSK 536/08, Legalis).

⁴⁰ Należy dołączyć tyle egzemplarzy skargi ile jest podmiotów uczestniczących w postępowaniu, które powinny być wymienione w komparycji pisma.

⁴¹ Na mocy art. 219 § 1 PrPostSądAdm, opłatę sądową należy uiścić przy wniesieniu do sądu pisma podlegającego opłacie. Opłatę sądową uiszcza się gotówką do kasy właściwego sądu administracyjnego lub na rachunek bankowy właściwego sądu. Końcówki opłat zaokrągla się wzwyż do pełnych złotych. Od pism wszczynających postępowanie przed sądem administracyjnym, tj. skarg, skarg

kasacyjnych, zażaleń oraz skarg o wznowienie postępowania w danej instancji pobiera się wpis stosunkowy lub stały. Wpis stosunkowy pobiera się w sprawach, w których przedmiotem zaskarżenia są należności pieniężne. W innych sprawach pobiera się wpis stały.

Zob. rozporządzenie Rady Ministrów z 16.12.2003 r. w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu w postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. Nr 221, poz. 2193).

Wybrane orzecznictwo:

1. *Posłużenie się pośrednikiem, którym jest agencja brokerska następuje na ryzyko i odpowiedzialność strony zobowiązanej do dokonania wpłaty na rachunek sądu i stronę obciążając ewentualne uchybienia pośrednika w bezzwłocznym przekazaniu powierzonych mu środków finansowych. Dniem dokonania opłaty sądowej, uiszczanej za pośrednictwem podmiotu niebędącego bankiem i w wykonaniu umowy z tym podmiotem, nie jest dzień powierzenia temu podmiotowi funduszy niezbędnych do uiszczenia opłaty sądowej. W takiej sytuacji decydujące znaczenie ma data uznania rachunku bankowego prowadzonego przez bank dla właściwego sądu (post. NSA z 14.9.2010, II FZ 472/10, niepubl.).*
2. *Data uiszczenia opłaty jest data przyjęcia przelewu przez bank (post. NSA z 3.8.2010 r., II OSK 1449/10, niepubl.).*
3. *Przy ustalaniu należnego wpisu od skargi znaczenie ma przedmiot sprawy, a nie rodzaj rozstrzygnięcia (post. WSA w Poznaniu z 21.5.2010 r., II SA/Po 262/10, niepubl.).*
4. *Wpłacenie przekazem pieniężnym opłaty sądowej w urzędzie pocztowym lub w banku na konto właściwego sądu w innym banku jest równoznaczne pod względem czasowym z bezpośrednią wpłatą gotówkową do kasy tego sądu lub do banku prowadzącego rachunek bankowy sądu (post. NSA z 27.4.2010 r., II GZ 72/10, niepubl.).*
5. *Nieuiszczenie opłaty nie jest brakiem formalnym skargi w rozumieniu art. 57 PrPostSądAdm, a zatem nie ma do niego zastosowania przepis art. 49 § 1 PrPostSądAdm (post. NSA w Warszawie z 2.6.2009 r., III GSK 385/09, niepubl.).*

⁴² Formularz należy załączyć w przypadku złożenia wniosku o przyznanie prawa pomocy.